2024/2474

20.9.2024

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2024/2474,

annettu 5 päivänä huhtikuuta 2024,

tukiohjelmista SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) ja SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N), jotka Tšekki on toteuttanut maatalouden alkutuotannossa toimivien suurten yritysten hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla C(2024) 2096)

(Ainoastaan tšekinkielinen teksti on todistusvoimainen)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti kehottanut asianosaisia esittämään huomautuksensa ([1]) ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Tšekki ilmoitti komissiolle 29 päivänä maaliskuuta 2018 päivätyllä kirjeellä tukiohjelmasta SA.50787 (2018/N). Komissio pyysi lisätietoja 22 päivänä toukokuuta 2018, 19 päivänä heinäkuuta 2018, 8 päivänä lokakuuta 2018, 17 päivänä joulukuuta 2018, 6 päivänä maaliskuuta 2019, 28 päivänä toukokuuta 2019 ja 6 päivänä toukokuuta 2020 päivätyillä kirjeillä. Tšekin viranomaiset toimittivat lisätietoja 21 päivänä kesäkuuta 2018, 20 päivänä elokuuta 2018, 8 päivänä marraskuuta 2018, 18 päivänä tammikuuta 2019 ja 29 päivänä toukokuuta 2020 päivätyillä kirjeillä.

(2) Tšekki ilmoitti 6 päivänä huhtikuuta 2018 päivätyllä kirjeellä tukiohjelmasta SA.50837 (2018/N). Komissio pyysi lisätietoja 1 päivänä kesäkuuta 2018, 14 päivänä elokuuta 2018, 8 päivänä lokakuuta 2018, 17 päivänä joulukuuta 2019, 6 päivänä maaliskuuta 2019, 28 päivänä toukokuuta 2019 ja 6 päivänä toukokuuta 2020 päivätyillä kirjeillä. Tšekin viranomaiset toimittivat lisätietoja 21 päivänä kesäkuuta 2018, 13 päivänä syyskuuta 2018, 8 päivänä marraskuuta 2018, 18 päivänä tammikuuta 2019, 29 päivänä maaliskuuta 2019 ja 29 päivänä toukokuuta 2020 päivätyillä kirjeillä.

(3) Komissio ilmoitti 6 päivänä maaliskuuta 2019 päivätyllä kirjeellä Tšekin viranomaisille päätöksestään siirtää kyseiset kaksi ilmoitusta ilmoittamattomien tukien rekisteriin, koska tuki oli myönnetty ennen kuin tukiohjelmista ilmoitettiin komissiolle. Samaan aikaan komissio päätti yhdistää nämä asiat niiden arviointia varten, koska niillä oli sama kohde.

(4) Komissio ilmoitti Tšekille 12 päivänä tammikuuta 2021 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee suurille yrityksille ennen 12 päivänä tammikuuta 2021 annetun päätöksen C(2021) 41 final ([2]), jäljempänä 'aloittamispäätös', antamista ja siitä Tšekin viranomaisille ilmoittamista myönnettyä tukea. Samaan aikaan komissio päätti olla vastustamatta tukea, joka myönnettäisiin kahdesta tukiohjelmasta SA.50787 ja SA.50837 sen jälkeen, kun aloittamispäätös oli tehty ja siitä oli ilmoitettu Tšekin viranomaisille, sillä perusteella, että tuki soveltui sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

(5) Komission päätös SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([3]). Komissio kehotti asianomaisia ja Tšekkiä esittämään huomautuksensa.

([1]) Kehotus huomautusten esittämiseen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti, valtiontuki SA.50787 (2019/NN) (ex-2018/N) ja valtiontuki SA.50837 (2019/NN) (ex-2018/N) (EUVL C 60, 19.2.2021, s. 39).
([2]) EUVL C 60, 19.2.2021, s. 39.
([3]) Ks. alaviite 2.

(6) Komissio sai asianomaisilta viisi huomautusta. Huomautukset toimitettiin edelleen Tšekille kommentoitaviksi. Samassa kirjeessä komissio pyysi myös Tšekin viranomaisia toimittamaan ajantasaiset tiedot Tšekin viranomaisten käynnistämien takaisinperintämenettelyjen tilanteesta ja erityisesti asiaan liittyvistä tuomioistuinmenettelyistä ([4]). Tšekki toimitti huomautuksensa 23 päivänä toukokuuta 2022 päivätyllä kirjeellä.

(7) Komissio pyysi 15 päivänä kesäkuuta 2022 päivätyllä kirjeellä lisäselvityksiä kansallisen tuomioistuimen päätöksistä, jotka koskivat ennen komission aloittamispäätöksen Tšekin viranomaisille ilmoittamista myönnetyn tuen takaisinperintää. Tšekin viranomaiset vastasivat 24 päivänä elokuuta 2022 päivätyllä kirjeellä.

2. TUKIOHJELMIEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Päätöksen soveltamisala

(8) Tämä päätös koskee tukea, joka on myönnetty sääntöjenvastaisesti suurille yrityksille hedelmätarhojen rakenneuudistukseen sekä hedelmätarhojen, humalatarhojen, viinitarhojen ja taimitarhojen tihkukastelujärjestelmien rakentamiseen ennen tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista.

(9) Ilmoitetut ohjelmat ovat seuraavat:

a) SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N): Hedelmätarhojen rakenneuudistustuki.

b) SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N): Tuki hedelmätarhojen, humalatarhojen, viinitarhojen ja taimitarhojen tihkukastelujärjestelmien rakentamiseen.

(10) Näillä kahdella ilmoituksella Tšekki aikoi korvata voimassa olleet tukitoimenpiteet SA.46621 (2016/XA) ja SA.46972 (2016/XA), jotka oli vapautettu komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 ([5]) nojalla, tukikelpoisten tuensaajien ryhmän laajentamiseksi suurilla yrityksillä. Tätä varten tukiohjelmien oli määrä korvata nämä ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvat ohjelmat komission hyväksynnän saamisen jälkeen.

2.2 Kahden ohjelman yhteiset piirteet

2.2.1 *Tavoite*

(11) Ilmoitetulla tukiohjelmalla SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) Tšekin viranomaiset pyrkivät myöntämään tukea sellaisten hedelmätarhojen istuttamiseen, joissa viljellään hedelmiä integroidun tuotantomenetelmän mukaisesti.

(12) Ilmoitetulla tukiohjelmalla SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N) Tšekin viranomaiset pyrkivät myöntämään tukea hedelmätarhojen, humalatarhojen, viinitarhojen ja taimitarhojen tihkukastelujärjestelmien rakentamiseen Tšekissä.

2.2.2 *Kesto*

(13) Poikkeuksen saanut tukiohjelma SA.46621 (2016/XA) oli voimassa 17 päivästä lokakuuta 2016 alkaen. Poikkeuksen saanut tukiohjelma SA.46972 (2016/XA) oli voimassa 7 päivästä joulukuuta 2016 alkaen. Molemmat poikkeuksen saaneet tukiohjelmat korvattiin 12 päivänä tammikuuta 2021 ilmoitetuilla tukiohjelmilla SA.50787 ja SA.50837.

(14) Aloittamispäätöksellä molemmat ilmoitetut tukiohjelmat SA.50787 ja SA.50837 hyväksyttiin 31 päivään joulukuuta 2024 saakka.

2.2.3 *Tuensaajat*

(15) Sekä ohjelmassa SA.50787 että ohjelmassa SA.50837 tukea voidaan myöntää kaikenkokoisille maatalouden alkutuotannossa toimiville yrityksille.

([4]) Tšekin viranomaiset myönsivät alustavan menettelyn aikana, että kansallisella tasolla käynnistettiin takaisinperintämenettely sellaisten suurten tuensaajien osalta, jotka saivat tukea ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien perusteella. Tukea ei ollut peritty takaisin 29 päivänä toukokuuta 2020, koska asianomaiset tuensaajat olivat saattaneet asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

([5]) Komission asetus (EU) N:o 702/2014, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 193, 1.7.2014, s. 1).

2.2.4 *Oikeusperusta*

(16) Sekä ohjelmien SA.50787 ja SA.50837 että aiempien ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluneiden tukiohjelmien SA.46621 (2016/XA) ja SA.46972 (2016/XA) oikeusperusta muodostuu seuraavista säädöksistä:

1) maataloudesta annettu laki nro 252/1997, sellaisena kuin se on muutettuna;

2) maataloudesta annetun lain nro 252/1997 1, 2 ja 2 d §:ään perustuvien tukien myöntämistä koskevat säännöt, jäljempänä 'tuen myöntämisperiaatteet'.

2.2.5 *Talousarvio*

(17) Tukiohjelman SA.50787 (2021/C) kokonaistalousarvio on 1 400 miljoonaa Tšekin korunaa (noin 52,4 miljoonaa euroa ([6])).

(18) Tukiohjelman SA.50837 (2021/C) kokonaistalousarvio on 560 miljoonaa Tšekin korunaa (noin 21 miljoonaa euroa ([7])).

(19) Molemmat tukiohjelmat rahoitetaan valtion talousarviosta. Tuki myönnetään suorina avustuksina. Molempien ohjelmien tuen myöntävä viranomainen on valtion maatalouden interventiorahasto (Státní zemědělský intervenční fond).

2.3 **Tukiohjelman SA.50787 (2021/C) kuvaus**

(20) Tämän tukiohjelman mukaista tukea voidaan myöntää Tšekissä maan pääkaupungin Prahan ulkopuolella sijaitseville vastaistutetuille hedelmätarhoille. Tukea myönnetään istutusvuonna.

(21) Tukea voidaan myöntää sellaisten hedelmälajikkeiden istuttamiseen, jotka on lueteltu tukiohjelman tulkinta-asiakirjan taulukossa ja joita viljellään integroidussa tuotantojärjestelmässä, jossa ei ylitetä kiinteitä raskasmetallien raja-arvoja ([8]).

(22) Tukikelpoisia ovat seuraavat kustannukset:

1) valmistelutöiden kustannukset: varastolannoitus, maaperän valmistelu (syväkyntö, maanmuokkaus, lannoitus ja istutusta edeltävä valmistelu), hankkeen valmistelu (lajikkeiden valinta, pölyttäjät, solkien suuntaus ja lohkon geometrinen suuntaus), aitojen asennus, istutusten mitoitus ja ojien valmistelu;

2) taimiaineiston kustannukset, mukaan lukien kuljetus istutuslohkolla ja lyhytaikainen varastointi;

3) taimiaineiston valmistelukustannukset ja istutuskustannukset;

4) suojien ja niiden asennuksen, pesimen ja sen asennuksen sekä tukikeppien ja sidonnan kustannukset istutusvuonna.

(23) Tukea voidaan myöntää enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista seuraavien enimmäismäärien rajoissa:

1) enintään 240 000 Tšekin korunaa (noin 9 000 euroa ([9])) hehtaarilta hedelmätarhoille, joihin on istutettu tukikelpoista omenaa, päärynää, aprikoosia, persikkaa, luumua, kirsikkaa ja hapankirsikkaa alueella, jossa pinta-ala on vähintään yksi hehtaari yhtä lajia kohden siten, että puiden vähimmäismäärä on 800 puuta hehtaaria kohden;

2) enintään 120 000 Tšekin korunaa (noin 4 500 euroa ([10])) hehtaarilta hedelmätarhoille, joihin on istutettu tukikelpoista omenaa, päärynää, aprikoosia, persikkaa, luumua, kirsikkaa ja hapankirsikkaa alueella, jossa pinta-ala on vähintään yksi hehtaari yhtä lajia kohden siten, että puiden vähimmäismäärä on 400 puuta hehtaaria kohden;

3) enintään 60 000 Tšekin korunaa (noin 2 250 euroa ([11])) hehtaaria kohden hedelmätarhoille, joihin on istutettu tukikelpoisia pieniä hedelmälajeja (herukat, karviaiset ja vadelmat) alueella, jossa pinta-ala on vähintään 0,5 hehtaaria yhtä lajia kohden. Taimien vähimmäismäärän on oltava 3 000 hehtaaria kohden.

([6]) Tšekin korunan ja euron vaihtokurssi 17.9.2020: 1 CZK = 0,03743 euroa.
([7]) Tšekin korunan ja euron vaihtokurssi 17.9.2020: 1 CZK = 0,03743 euroa.
([8]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 25 kappale.
([9]) Tšekin korunan ja euron vaihtokurssi 17.9.2020: 1 CZK = 0,03743 euroa.
([10]) Tšekin korunan ja euron vaihtokurssi 17.9.2020: 1 CZK = 0,03743 euroa.
([11]) Tšekin korunan ja euron vaihtokurssi 17.9.2020: 1 CZK = 0,03743 euroa.

(24) Tämän ohjelman mukaisilla investoinneilla pyritään parantamaan maatilojen yleistä tuloksellisuutta ja kestävyyttä.

(25) Samaa toimenpidettä ei mainittu Tšekin vuosien 2014–2020 maaseudun kehittämisohjelmassa. Vaikka maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyi integroitua hedelmäntuotantoa koskeva toimenpide, Tšekin viranomaisten mukaan nämä kaksi toimenpidettä eivät olleet päällekkäisiä vaan täydentäviä. Valtiontukea myönnetään hedelmätarhojen istuttamiseen, mutta maaseudun kehittämistoimenpiteestä myönnettiin rahoitusta jo olemassa oleville hedelmätarhoille. Hakijat voivat hakea hedelmätarhojen perustamiseen tarkoitettua valtiontukea ja sen jälkeen maaseudun kehittämisohjelman mukaista rahoitusta niiden ylläpitämiseen. Tällöin niiden on toimitettava kaksi maaperäanalyysia, jotka osoittavat kemikaalien raja-arvojen noudattamisen.

(26) Komissio katsoi, että ohjelma oli yhdenmukainen Tšekin vuosien 2014–2020 maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden kanssa, erityisesti sen tavoitteen kanssa, joka koskee maatalouden alkutuotannon kilpailukyvyn parantamista ja alkutuotteiden laadun parantamista (aloittamispäätöksen johdanto-osan 92 ja 93 kappale). Lisäksi komissio päätteli, että tuella oli myönteisiä ympäristövaikutuksia, sillä integroitu tuotantomenetelmä vähentää raskasmetallien määrää maaperässä (aloittamispäätöksen johdanto-osan 94 kappale).

2.4 **Tukiohjelman SA.50837 (2021/C) kuvaus**

(27) Ohjelmasta voidaan myöntää tukea seuraaviin kustannuksiin:

1) koneiden ja laitteiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuserien markkina-arvoon asti;

2) edellisessä kohdassa tarkoitettuihin menoihin liittyvät yleiskustannukset.

(28) Tukea voidaan myöntää enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, ja tuensaajat voivat saada enintään 72 000 Tšekin korunaa (noin 2 700 euroa ([12])) rakennettua tihkukastelujärjestelmän hehtaaria kohden.

(29) Tästä ohjelmasta tuetut investoinnit eivät koske olemassa olevien kastelujärjestelmien tai kasteluinfrastruktuurin osien parantamista, vaan ainoastaan vasta rakennettuja tihkukastelujärjestelmiä.

(30) Tšekki toimitti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY ([13]) mukaisesti komissiolle vesienhoitosuunnitelman koko alueelta, jolla investoinnit toteutetaan, sekä muilta alueilta, joiden ympäristöön investointi saattaa vaikuttaa. Kyseisen direktiivin 11 artiklan mukaisen vesienhoitosuunnitelman nojalla toteutettavat ja maatalousalan kannalta merkitykselliset toimenpiteet on täsmennetty asiaankuuluvassa toimenpideohjelmassa.

(31) Tšekin viranomaisten mukaan tämän tukiohjelman kattamat investoinnit voivat johtaa kastellun alueen nettokasvuun, joka vaikuttaa tiettyyn pohja- tai pintavesimuodostumaan. Tässä yhteydessä Tšekin viranomaiset vahvistivat, että investoinnit eivät vaikuta sellaisiin pohja- tai pintavesimuodostumiin, joiden tila on asiaankuuluvassa vesienhoitosuunnitelmassa todettu veden määrään liittyvistä syistä huonommaksi kuin hyvä.

(32) Tšekin viranomaisten mukaan ohjelmalla on myönteinen ympäristövaikutus, sillä tihkukastelumenetelmä säästää vettä muuntyyppiseen kasteluun verrattuna. Tihkukastelun odotetaan tuovan vähintään 30 prosentin vedensäästön kuivuuden torjumiseksi ja siten parantavan tuotannon vakautta ja laatua samalla kun säästetään veden käytössä.

(33) Tšekin viranomaiset vahvistivat, että on osoitettava ympäristöanalyysilla, että tuetuilla investoinneilla ei ole kielteisiä ympäristövaikutuksia. Tätä varten jokainen tukihakemus arvioidaan erikseen.

([12]) Tšekin korunan ja euron vaihtokurssi 17.9.2020: 1 CZK = 0,03743 euroa.

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

(34) Tuen myöntäminen edellyttää toimivaltaisen vesiviranomaisen myöntämää vesienhoitolupaa, jossa arvioidaan muun muassa hankkeen vaikutuksia ympäristön eri osatekijöihin.

(35) Lisäksi tuen edellytyksenä on vedenkulutuksen mittaaminen tuetun investoinnin tasolla.

(36) Tšekin viranomaiset sitoutuivat varmistamaan investoinnin kohteena olevan vesienhoitoalueen osalta, että veden käytön eri sektorit osallistuvat vesipalveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseen maatalousalalla direktiivin 2000/60/EY 9 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti, ottaen tarvittaessa huomioon osallistumisen sosiaaliset, ympäristölliset ja taloudelliset vaikutukset sekä vaikutuksen kohteena olevan alueen tai kohteina olevien alueiden maantieteelliset ja ilmastolliset olosuhteet.

(37) Komissio katsoi, että ohjelma oli yhdenmukainen Tšekin vuosien 2014–2020 maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden kanssa, erityisesti sen tavoitteen kanssa, joka koskee maatalouden alkutuotannon kilpailukyvyn parantamista ja alkutuotteiden laadun parantamista (aloittamispäätöksen johdanto-osan 92 ja 93 kappale). Lisäksi komissio päätteli, että tuella oli myönteisiä ympäristövaikutuksia, sillä integroitu tuotantomenetelmä vähentää raskasmetallien määrää maaperässä (aloittamispäätöksen johdanto-osan 94 kappale).

3. MENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

3.1 Tukiohjelmien sääntöjenvastaisuus

(38) Tukiohjelmasta SA.50787 ilmoitettiin komissiolle 29 päivänä maaliskuuta 2018 ja tukiohjelmasta SA.50837 6 päivänä huhtikuuta 2018. Tšekin viranomaiset vahvistivat, että ne pantiin täytäntöön jo ennen niistä ilmoittamista.

(39) Koska Tšekki ei noudattanut SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista velvoitettaan, komissio totesi aloittamispäätöksessä ([14]), että suurille yrityksille jo ennen tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista myönnetty tuki oli uutta tukea, jota se piti neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 ([15]) 1 artiklan f alakohdassa tarkoitettuna sääntöjenvastaisena tukena.

3.2 Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille

(40) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan mukaisesti tuen voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille vain, jos siihen voidaan soveltaa jotakin mainitussa artiklassa säädetyistä poikkeuksista. Käsiteltävänä olevissa tapauksissa komissio tutki, voidaanko soveltaa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusta, sellaisena kuin sitä tulkitaan vuonna 2014 annettujen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontukea koskevien Euroopan unionin suuntaviivojen ([16]), jäljempänä ’vuoden 2014 suuntaviivat’, asiaa koskevissa säännöksissä.

(41) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana, jos sillä edistetään tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehitystä ja jos se ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(42) Tukiohjelmia arvioitiin myös vuoden 2014 suuntaviivojen perusteella, sillä ne olivat voimassa ohjelmien SA.50787 ja SA.50837 hyväksymisajankohtana.

(43) Komissio arvioi aloittamispäätöksessään vuoden 2014 suuntaviivojen I osan 3 luvun (”Yhteiset arviointiperiaatteet”) ja II osan 1.1.1.1 jakson (”Maatiloilla maatalouden alkutuotantoon liittyviin, aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin tarkoitettu tuki”) perusteella, soveltuvatko ohjelmat SA.50787 ja SA.50837 sisämarkkinoille.

([14]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 64 kappale.

([15]) Neuvoston asetus (EU) 2015/1589, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (kodifikaatio) (EUVL L 248, 24.9.2015, s. 9).

([16]) EUVL C 204, 1.7.2014, s. 1, suuntaviivat sellaisina kuin ne ovat muutettuina ilmoituksella, joka on julkaistu EUVL:ssä C 390, 24.11.2015, s. 4.

(44) Tämän arvioinnin perusteella komissio päätteli aloittamispäätöksessään, että tuki, joka myönnettäisiin molempien tukiohjelmien hyväksymisen **jälkeen** ja sen jälkeen, kun päätös on annettu tiedoksi Tšekin viranomaisille, soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

(45) Tässä vaiheessa komissio ei kuitenkaan voinut tehdä samaa päätelmää suurille yrityksille **ennen** kahden tukiohjelman SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista ja hyväksymistä komission päätöksellä myönnetystä tuesta. Näiden tukiohjelmien arviointi osoitti, että vaikka tuki oli yhteensopiva vuoden 2014 suuntaviivojen II osan 1.1.1.1 jakson erityisten edellytysten kanssa, oli epäilyksiä kannustavan vaikutuksen olemassaolosta ja näin ollen tällaisen tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti seuraavista syistä.

(46) Vuoden 2014 suuntaviivojen 66 kohdan mukaisesti tuki voitiin katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi vain, jos sillä oli kannustava vaikutus. Lisäksi kyseisen kohdan mukaisesti tuella oli kannustava vaikutus, kun tuki muutti yrityksen toimintaa siten, että yritys harjoitti ylimääräistä toimintaa, jota se ei olisi ryhtynyt harjoittamaan ilman tukea tai olisi harjoittanut rajoitetusti tai eri tavalla.

(47) Vuoden 2014 suuntaviivojen 70 kohdan mukaisesti komissio katsoi, että tuella ei ollut kannustavaa vaikutusta tuensaajaan, jos hankkeeseen tai toimintaan liittyvät työt oli aloitettu jo ennen kuin tuensaaja oli jättänyt tukihakemuksen kansallisille viranomaisille. Tukihakemuksessa oli oltava vähintään hakijayrityksen nimi ja koko, kuvaus hankkeesta tai toiminnasta, mukaan lukien sen sijainti sekä alkamis- ja päättymispäivät, sen toteuttamiseen tarvittavan tuen määrä ja tukikelpoiset kustannukset.

(48) Vuoden 2014 suuntaviivojen 35 kohdan 25 alakohdan mukaisesti hankkeeseen tai toimintaan liittyvien töiden aloittamisella tarkoitettiin joko toiminnan tai investointiin liittyvien rakennustöiden aloittamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa sitoumusta tilata laitteita tai käyttää palveluja taikka muuta sitoumusta, joka teki hankkeesta tai toiminnasta peruuttamattoman.

(49) Lisäksi vuoden 2014 suuntaviivojen 72 kohdan mukaisesti suurten yritysten oli kuvailtava hakemuksessa tilannetta ilman tukea eli vaihtoehtoista skenaariota ja toimitettava asiakirjanäyttöä hakemuksessa kuvatun vaihtoehtoisen skenaarion tueksi. Vuoden 2014 suuntaviivojen 73 kohdan mukaisesti tuen myöntävän viranomaisen oli tarkistettava vaihtoehtoisen skenaarion uskottavuus ja vahvistettava, että tuella oli vaadittu kannustava vaikutus.

(50) Komissio viittasi aloittamispäätöksessään tähän vaihtoehtoisen skenaarion esittämistä koskevaan lisäedellytykseen, jota sovellettiin suuriin yrityksiin, asetuksen (EU) N:o 702/2014 ([17]) liitteessä I olevaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä 'pk-yritykset', määritelmään ja unionin tuomioistuinten asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön ([18]).

(51) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti pk-yritysten luokka koostuu yrityksistä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa.

(52) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti 'riippumattomia yrityksiä' ovat kaikki yritykset, joita ei pidetä 2 kohdassa tarkoitettuina omistusyhteysyrityksinä tai 3 kohdassa tarkoitettuina sidosyrityksinä.

(53) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti, kun yrityksen vuotuiset tiedot tilinpäätöshetkellä ylittävät tai alittavat 2 artiklassa mainitut henkilöstömäärää koskevat tai rahamääräiset kynnysarvot, yritys saavuttaa tai menettää keskisuuren yrityksen, pienen yrityksen tai mikroyrityksen aseman ainoastaan siinä tapauksessa, että ylitys tai alitus toistuu kahtena peräkkäisenä tilivuotena.

([17]) Asetus (EU) N:o 702/2014 korvattiin komission asetuksella (EU) 2022/2472, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 327, 21.12.2022, s. 1). Kyseisen asetuksen liitettä I ei muutettu.

([18]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 105–113 kappale.

(54) Aloittamispäätöksen johdanto-osan 109–113 kappaleessa esitetään tässä yhteydessä seuraavat perustelut.

(55) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 johdanto-osan 40 kappaleessa selitetään, että kyseisessä asetuksessa käytetty pk-yrityksen määritelmä perustuu komission suosituksessa 2003/361/EY ([19]) esitettyihin määritelmiin kilpailunvääristymiä mahdollisesti aiheuttavien erojen poistamiseksi, pk-yrityksiä koskevien unionin ja kansallisten aloitteiden yhteensovittamisen helpottamiseksi ja hallinnollisen selkeyden ja oikeusvarmuuden vuoksi.

(56) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 johdanto-osan 39 kappaleessa selitetään, miksi pk-yritykset on vapautettu SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta: ”Pk-yrityksillä on ratkaiseva asema työpaikkojen luomisessa ja yleisemmin yhteiskunnallisen vakauden ja talouden elinvoimaisuuden edistäjinä. Markkinahäiriöt voivat kuitenkin jarruttaa niiden kehitystä ja aiheuttaa pk-yrityksille tyypillisiä haittoja. Pk-yritysten on usein vaikea saada pääomaa tai lainoja; tämä johtuu tiettyjen rahoitusmarkkinoiden pyrkimyksestä välttää riskinottoa ja siitä, että pk-yritykset voivat tarjota vakuuksia vain rajoitetusti. Niiden resurssien vähäisyys voi myös rajoittaa niiden mahdollisuuksia hankkia tietoja varsinkin uudesta teknologiasta ja mahdollisista markkinoista. Pk-yritysten taloudellisen toiminnan kehittämisen helpottamiseksi tällä asetuksella olisi sen vuoksi vapautettava tietyt pk-yritysten hyväksi myönnettävät tukimuodot perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta”.

(57) Kuten monissa unionin tuomioistuinten antamissa tuomioissa todetaan, ainoastaan pk-yritykselle tavallisista haitoista kärsivillä yrityksillä olisi oltava oikeus kyseisestä asemasta johtuviin etuihin. Unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti pk-yrityksen määritelmää on tulkittava suppeasti, sillä pk-yrityksen asemasta saatavat edut ovat useimmissa tapauksissa (erityisesti valtiontukien alalla) poikkeuksia yleisistä säännöistä ([20]). On tarpeen sulkea pois tästä pk-yritykseksi luokittelusta sellaiset yritysryhmät, joiden taloudellinen valta on suurempi kuin pk-yrityksiksi katsottavien yritysten, vaikka ne muodollisesti täyttäisivät pk-yritysten määritelmässä vahvistetut kriteerit ([21]). On myös varmistettava, että pk-yritysten määritelmää ei kierretä täysin muodollisilla perusteilla ([22]). Tämän oikeuskäytännön mukaisesti katsotaan, että jos kyseisellä yrityksellä ei ole pk-yritykselle tyypillisiä haittoja, komissiolla on oikeus kieltäytyä tunnustamasta sitä pk-yritykseksi. Tätä oikeuskäytäntöä ohjaa tehokkuusperiaate (effet utile), jolla säilytetään unionin oikeuden tehokas vaikutus.

([19]) Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

([20]) Unionin tuomioistuimen tuomio 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 32 kohta.

([21]) Ks. erityisesti seuraavissa asioissa annetut tuomiot (korostus lisätty):

— Unionin tuomioistuimen tuomio 24.9.2020, NMI Technologietransfer, C-516/19, ECLI:EU:C:2020:754, 31–34 kohta (tapauksessa, joka liittyy yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 mukaisen pk-yritysten määritelmän tulkintaan) (”34. Kyseisen edellytyksen tarkoituksena on siis – kuten etenkin vuoden 2003 suosituksen, johon asetuksen N:o 651/2014 liitteessä I määritelty pk-yritysten käsite perustuu, kuten kyseisen asetuksen johdanto-osan 30 perustelukappaleessa todetaan, johdanto-osan yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee – saada parempi käsitys pk-yritysten taloudellisesta tilanteesta ja **sulkea pois pk-yritykseksi luokittelusta sellaiset yritysryhmät, joiden taloudellinen valta on suurempi kuin pk-yrityksiksi katsottavien yritysten, jotta eri säännöksistä ja pk-yritysten hyväksi toteutettavista toimenpiteistä koituvat edut varattaisiin yrityksille, jotka niitä todella tarvitsevat** (ks. analogisesti tuomio 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, 31 kohta).”);

— Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 29.4.2004, Italia v. komissio, C-91/01, ECLI:EU:C:2004:244, 50–54 kohta (”51. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 33 kohdassa todennut, riippumattomuusedellytystä on näin ollen tulkittava tämän tarkoituksen mukaisesti siten, että yrityksen, josta suuri yritys omistaa vähemmän kuin 25 prosenttia ja joka siten **muodollisesti täyttää kyseisen edellytyksen, mutta joka todellisuudessa kuuluu suureen yrityskonserniin, ei voida kuitenkaan katsoa täyttävän tätä edellytystä**.”);

— Unionin tuomioistuimen tuomio 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 34 ja 39 kohta (”34. Pk-yrityssuosituksen liitteessä olevan 3 artiklan 3 kohdan neljättä alakohtaa on siis **tulkittava tämän tavoitteen perusteella** siten, että **yritykset, joiden välillä ei muodollisesti vallitse jokin** tämän tuomion 28 kohdassa mieleen palautetuista **suhteista** mutta jotka **muodostavat kuitenkin** luonnollisen henkilön tai yhdessä toimivien luonnollisten henkilöiden ryhmän roolin vuoksi **yhden ainoan taloudellisen yksikön, on myös katsottava** tässä säännöksessä tarkoitetuiksi **sidosyrityksiksi**, kun ne harjoittavat toimintaansa tai osaa toiminnoistaan samoilla merkityksellisillä markkinoilla tai lähimarkkinoilla (ks. analogisesti em. asia Italia v. komissio, tuomion 51 kohta).”);

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 14.10.2004, Pollmeier v. komissio, T-137/02, ECLI:EU:T:2004:304, 61 ja 62 kohta (”62. Suosituksen 96/280 liitteessä olevan 1 artiklan 3 ja 4 kohtaa **on näin ollen tulkittava tämän tarkoituksen mukaisesti** siten, että sellaisen yrityksen luvut, josta toinen yritys omistaa jopa vähemmän kuin 25 prosenttia, on otettava huomioon laskettaessa kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kynnysarvoja, silloin kun kyseiset **yritykset, vaikka ne muodollisesti ovat eri yrityksiä, muodostavat kuitenkin taloudellisen kokonaisuuden** (ks. vastaavasti em. asia Italia v. komissio, tuomion 51 kohta).”).

([22]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 29.4.2004, Italia v. komissio, C-91/01, ECLI:EU:C:2004:244, 50 kohta, ja unionin tuomioistuimen tuomio 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 33 kohta.

(58) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 4 artiklan 2 kohdassa annetaan pk-yrityksille mahdollisuus säilyttää asemansa huolimatta muutoksista, joita pidetään väliaikaisina ja joihin liittyy volatiliteettia (”ainoastaan siinä tapauksessa, että ylitys tai alitus toistuu kahtena peräkkäisenä tilivuotena”). Olisi tehokkuusperiaatteen vastaista tarjota tällainen mahdollisuus yrityksille, joiden rakenne on sulautumisesta tai yrityskaupasta johtuvan omistajavaihdoksen takia tosiasiallisesti muuttunut pysyvästi siten, että ne ylittävät jatkuvasti pk-yritykselle sallitun henkilöstömäärän tai rahamääräisen kynnysarvon. Tästä seuraa, että jos todellinen taloudellinen tilanne osoittaa, että tietty yritys ei ole todellinen pk-yritys, vaikka tätä erityistä tilannetta ei ole kuvattu asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan pk-yrityksen määritelmän 4 artiklan 2 kohdassa, tällaiselle yritykselle ei pitäisi myöntää pk-yrityksen asemaa omistajanvaihdoksen jälkeen.

(59) Näin ollen komission johdonmukaisen tulkinnan mukaisesti, joka perustuu tehokkuusperiaatteeseen, sellaisena kuin se on ilmaistu pk-yritysten määritelmää koskevassa unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä (johdanto-osan 57 kappale), asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevaa 4 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta yrityksiin, jotka ylittävät pk-yritysten asiaankuuluvat kynnysarvot sulautumisesta tai yritysostosta johtuvan rakenne- tai omistusmuutoksen seurauksena. Tällaisessa tapauksessa arvioinnin kannalta merkityksellinen ajankohta on liiketoimen ajankohta (jolloin yrityksestä on tullut pysyvästi osa suurempaa yritystä) eikä hakijana olevan oikeushenkilön tilinpäätösajankohta.

(60) Tämän perusteella aloittamispäätöksen johdanto-osan 114 kappaleessa esitettiin päätelmä, jonka mukaan vaikka näiden kahden tukiohjelman hyväksymiseen asti tukea pienille ja keskisuurille maatalousyrityksille voidaan myöntää asetuksen (EU) N:o 702/2014 mukaisten vastaavien ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden perusteella, ei ole olemassa hyväksyttyä tukiohjelmaa, joka mahdollistaisi tuen myöntämisen suurille yrityksille. Tästä seuraa, että tukea myönnettiin suurille yrityksille SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoitusvaatimuksen vastaisesti.

(61) Kuten edellä johdanto-osan 10 kappaleessa selitetään, tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 oli tarkoitus korvata voimassa olleet ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvat toimenpiteet SA.46621 (2016/XA) ja SA.46972 (2016/XA), jotta tuen myöntäminen myös suurille yrityksille olisi mahdollista.

(62) Tšekin viranomaiset vahvistivat, että molemmissa ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvissa ohjelmissa investointitukea myönnettiin joillekin sellaisille yrityksille, joita alun perin pidettiin pk-yrityksinä tuen myöntämisajankohtana. Tšekin viranomaisten 8 päivänä marraskuuta 2018 toimittamien tietojen ([23]) mukaan näiden viranomaisten toteuttama hallinnollinen jälkitarkastus osoitti, että kyseiset tuensaajat eivät täyttäneet asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I säädettyä pk-yrityksen määritelmää, sellaisena kuin sitä on tulkittu kyseiseen määritelmään liittyvässä unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä. Tämän perusteella komissio katsoi aloittamispäätöksessä ([24]), että kyseiset tuensaajat olivat tuen myöntämishetkellä suuria yrityksiä.

(63) Komissio muistutti aloittamispäätöksessään, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 nojalla poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien tukiohjelmien perusteella myönnetyn investointituen osalta ei pyydetty vaihtoehtoista skenaariota, koska tuki oli rajoitettava pk-yrityksiin ([25]). Sen vuoksi komissio epäili, toimittivatko tuensaajat, jotka olivat suuria yrityksiä ja jotka saivat tukea jommankumman tai kummankin ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvan ohjelman perusteella (johdanto-osan 62 kappale), itse asiassa vaihtoehtoisen skenaarion ([26]).

(64) Koska vaihtoehtoisen skenaarion ja sitä tukevien asiakirjojen esittäminen oli yksi suurille yrityksille myönnettävän tuen kannustavan vaikutuksen olemassaoloon liittyvistä vaatimuksista, komissio päätteli, että suurille yrityksille ennen molempien tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista myönnetyllä tuella ei vaikuttanut olevan kannustavaa vaikutusta.

(65) Lisäksi komissio esitti epäilyjä suurille yrityksille ennen tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista myönnetyn tuen oikeasuhteisuudesta, erityisesti vuoden 2014 suuntaviivojen 95–97 kohdan mukaisesta ylimääräisiä nettokustannuksia koskevan lähestymistavan kriteeristä. Komissio katsoi, että koska vaihtoehtoista skenaariota ei todennäköisesti ollut ([27]), Tšekin viranomaiset eivät ole voineet varmistaa, että tukimäärät vastasivat investoinnin toteuttamisesta kyseisellä alueella aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia, vertaamalla tilannetta sellaiseen vaihtoehtoiseen skenaarioon, jossa tukea ei myönnettäisi ([28]).

([23]) Viitenumero 3957-2/2018-SZEU-ZEMZP, Tšekin viranomaisten toimittamat lisätiedot ja liitteenä olevat ilmoitukset hallinnollisten menettelyjen aloittamisesta.
([24]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 104–114 kappale.
([25]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 115 kappale.
([26]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 115 kappale.
([27]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 115 kappale.
([28]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 121 kappale.

(66) Näiden perustelujen pohjalta komissio päätteli aloittamispäätöksessä, että oli epäilyjä siitä, onko suurille yrityksille ennen komission hyväksyntää myönnetyllä tuella kannustavaa vaikutusta ja onko se suhteellisuusperiaatteen mukaista ([29]).

(67) Näistä syistä komissio aloitti SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn ja pyysi kaikkia kolmansia osapuolia, joihin tämä tuki on saattanut vaikuttaa, sekä Tšekkiä esittämään huomautuksensa. Samalla komissio pyysi Tšekkiä toimittamaan kaikki tiedot, jotka voivat auttaa tuen arvioinnissa.

4. **TŠEKIN HUOMAUTUKSET**

(68) Aloittamispäätökseen toimittamissaan huomautuksissa Tšekin viranomaiset vahvistivat, että kaksi ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvaa tukiohjelmaa (SA.46621 (2016/XA) ja SA.46972 (2016/XA)) rajoittuivat pk-yrityksiin, ja selittivät, että ainoa syy tuen myöntämiseen myös suurille yrityksille oli Tšekin viranomaisten virheellinen arvio kyseisten tuensaajien koosta. Tšekin viranomaiset totesivat, että tuen rajoittaminen pk-yrityksiin tehtiin selväksi viittaamalla asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklaan kansallisessa oikeusperustassa eikä sitä tarvinnut toistaa siinä toisessa muodossa. Viranomaiset selittivät myös, että tapahtui hallinnollisia virheitä, joissa tiettyjä suuria yrityksiä olevia tuensaajia pidettiin virheellisesti pk-yrityksinä tuen myöntämisajankohtana, ja viranomaisten jälkitarkastus osoitti, että alustava arviointi oli virheellinen.

(69) Tšekki vahvisti aloittaneensa tammikuussa 2019 takaisinperintämenettelyn seitsemälle yksilöidylle tuensaajalle, jotka olivat suuria yrityksiä tuen saamishetkellä. Nämä takaisinperintämenettelyt liittyivät jommankumman tai kummankin ryhmäpoikkeuksen nojalla vuosina 2016 ja 2017 myönnettyyn tukeen.

(70) Tšekin viranomaiset selittivät, että Tšekin maatalousministeriön tavoitteena oli myöntää tukea näiden kahden vuoden aikana ainoastaan pk-yrityksille. Oikeusperusta (tukiohjelman kansalliset säännöt) sisälsi viittauksen asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklaan, jossa tuki rajoitettiin koskemaan pk-yrityksiä. Näin ollen se ei sisältänyt tietoja suuriin yrityksiin sovellettavista asiaankuuluvista lisäedellytyksistä (vaihtoehtoinen skenaario ja suhteellisuus-kriteeri).

(71) Samaan aikaan Tšekin viranomaiset katsoivat aloittamispäätökseen toimittamissaan huomautuksissa, että vaikka vaihtoehtoisen skenaarion ja kansallisten viranomaisten siitä tekemän arvion puuttumisesta huolimatta suurille yrityksille virheellisesti myönnetyn tuen kannustavan vaikutuksen voidaan katsoa olevan olemassa.

(72) Tšekin viranomaiset väittivät tältä osin, että hedelmätarhojen rakenneuudistukseen ja kasteluun tehtävät investoinnit aiheuttavat suuria kustannuksia, joita tuensaajat eivät ottaisi kantaakseen ilman tukea. Tšekin viranomaisten mielestä tämän vahvistaa se, että vuodesta 2018 alkaen, jolloin ei ollut käytössä suurten yritysten hyväksi hyväksyttyä tukiohjelmaa, suuret yritykset eivät istuttaneet uusia hedelmätarhoja eivätkä investoineet tihkukasteluinfrastruktuuriin. Tämän perusteella Tšekin viranomaiset katsoivat, että suuret tuensaajat, jotka saivat tukea vuosina 2016–2017 jommankumman tai kummankin ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvan ohjelman perusteella, eivät olisi toteuttaneet investointeja ilman tukea.

(73) Näin ollen Tšekki katsoo, että kannustava vaikutus oli tosiasiallisesti olemassa näissä tapauksissa.

(74) Tšekin viranomaisten mielestä tuki oli myös oikeasuhteinen, sillä hedelmätarhojen rakenneuudistukseen tehtävien investointien tuen enimmäismäärä oli 240 000 Tšekin korunaa hehtaaria kohden, kun taas todelliset kustannukset saattoivat suurissa yrityksissä nousta noin 500 000 Tšekin korunaan tai jopa sen yli. Kun otetaan huomioon mahdollisen tuen enimmäismäärä, Tšekin viranomaiset katsoivat, että vaikka vaihtoehtoista skenaariota ei olisi arvioitu, voitiin olettaa, että hankkeen sisäinen korkokanta oli kohtuullinen eikä tuki johtanut sen nousuun tavanomaista tasoa korkeammaksi.

([29]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 116 ja 122 kappale.

(75) Tšekki lisäsi myös, että tilanne, jossa suuret yritykset eivät investoi hedelmätarhojen istutukseen ja tihkukasteluinfrastruktuuriin, on hyvin kielteinen. Tšekin viranomaiset selittivät, että Tšekissä hedelmätarhojen pinta-ala on pienentynyt pitkään, ja vanhojen hedelmätarhojen osuus on ollut suuri ja kasvava.

5. **ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET**

(76) Komissio sai huomautuksia viideltä kolmannelta osapuolelta, jotka kaikki saivat tukea joko jommastakummasta tai kummastakin tukiohjelmasta. Sen vuoksi niitä kaikkia voidaan asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan h alakohdan mukaisesti pitää asianomaisina osapuolina.

(77) Johdanto-osan 69 kappaleessa mainittu takaisinperintämenettely koskee kaikkia näitä viittä tuensaajaa. Kaksi muuta tuensaajaa, joita takaisinperintämenettelyt koskivat (RBQ SADY s.r.o. ja M+A+J s.r.o.), eivät toimittaneet huomautuksia.

(78) Näiden viiden tuensaajan huomautukset vahvistivat, että

1) kaikki viisi tuensaajaa ilmoittivat ainakin yhdessä tukihakemuksessaan vuosina 2016 ja 2017 olleensa tuen myöntämishetkellä suuri yritys eikä pk-yritys. Joka tapauksessa niiden asema suurena yrityksenä kävi ilmi tukihakemusten mukana toimitetuista asiakirjoista. Niiden mukaan niille ei ollut tuolloin selvää, että tuki rajoittui ainoastaan pk-yrityksiin. Ne lisäsivät, että kansallinen oikeusperusta (tuen myöntämisperiaatteet, johdanto-osan 16 kappale) ei sisältänyt tuensaajan kokoa tukikelpoisuusedellytysten joukossa.

2) kaikki viisi tuensaajaa selittivät, että tuen myöntävä viranomainen (valtion maatalouden interventiorahasto) toteutti myöhemmin jälkitarkastuksen, jossa vahvistettiin, että tukea käytettiin sen tavoitteen mukaisesti, eikä havaittu väärinkäytöksiä tai virheitä.

3) Tšekin maatalousministeriö käynnisti tammikuussa 2019 seitsemää tuensaajaa koskevat takaisinperintämenettelyt.

4) seitsemälle tuensaajalle osoitetuissa takaisinperimistä koskevissa päätöksissä todettiin, että tuki myönnettiin niille unionin oikeuden ja kansallisen oikeusperustan vastaisesti, mistä seuraa, että kyseinen tuki oli ainoastaan mikro- ja pk-yritysten saatavilla. Tuensaajat eivät täyttäneet tätä edellytystä.

5) syyskuussa 2019 kaikki viisi tuensaajaa, jotka esittivät huomautuksensa aloittamispäätökseen, nostivat erilliset kanteet Prahan kaupunginoikeudessa ja pyysivät Tšekin maatalousministeriön takaisinperimistä koskevien päätösten kumoamista.

(79) Yhteenveto aloittamispäätökseen esitetyistä huomautuksista:

Huomautukset – POMONA Těšetice a.s ([30]).

(80) POMONA Těšetice a.s sai tukea molemmista tukiohjelmista joulukuussa 2016.

(81) POMONA Těšetice a.s totesi huomautuksissaan, että tuen myöntämistä koskevassa päätöksessä luotiin luottamuksensuoja. Yritys väittää, että tuki käytettiin oikeusperustassa vahvistetun tavoitteen mukaisesti.

(82) POMONA Těšetice a.s selitti, että kansallisen oikeusperustan perusteella (tuen myöntämisperiaatteet, johdanto-osan 16 kappale) ei ollut mahdollista päätellä, että tuki rajoittuisi ainoastaan pk-yrityksiin. Yritys väitti, että se ilmoitti tukihakemuksessa oikein olevansa kooltaan suuri yritys.

(83) POMONA Těšetice a.s. sisällytti toimittamiinsa tietoihin vaihtoehtoisen skenaarion, jossa selitetään tilanne ilman tukea, ja se esitti, että tuki oli oikeasuhteinen.

Huomautukset – ÚSOVSKO EKO s.r.o ([31]).

(84) ÚSOVSKO EKO s.r.o. sai tukea hedelmätarhojen rakenneuudistukseen (tukiohjelma SA.50787) joulukuussa 2016 ja joulukuussa 2017.

([30]) A.s. = ”akciová společnost” = osakeyhtiö.
([31]) S.r.o. = spolecnost s rucením omezeným = yksityinen osakeyhtiö.

(85) ÚSOVSKO EKO s.r.o. väitti, että se oli toiminut vilpittömässä mielessä ja vetosi luottamuksensuojaan, koska se oli ilmoittanut molempia vuosia koskevissa tukihakemuksissaan asianmukaisesti, että se on suuri yritys. ÚSOVSKO EKO s.r.o. toimitti kumpaakin vuotta koskevista tukihakemuksistaan jäljennökset, joista ilmenee, että ainoastaan vuoden 2017 tukihakemukseen sisältyi kysymys tuenhakijan koosta. Yritys ilmoitti olevansa kooltaan suuri yritys.

(86) ÚSOVSKO EKO s.r.o. väittää, että maatalousministeriön päätös tuen peruuttamisesta oli sääntöjenvastainen, koska sillä rikottiin olennaisesti hallinnollisia menettelyjä koskevia säännöksiä.

(87) ÚSOVSKO EKO s.r.o. väittää, että kansallisessa oikeusperustassa (tuen myöntämisperiaatteet, johdanto-osan 16 kappale) ei vuosina 2008–2018 nimenomaisesti vahvistettu edellytystä, jonka mukaan tuensaajien on oltava pk-yrityksiä. Kansallisessa oikeusperustassa tukikelpoisiksi tuensaajiksi määriteltiin ”maataloustuotantoa harjoittavat yrittäjät” ([32]). ÚSOVSKO EKO s.r.o. katsoo, että vasta vuodesta 2015 alkaen kansallisessa oikeusperustassa viitattiin asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklaan ([33]), mutta ilman, että suuria yrityksiä olisi nimenomaisesti suljettu pois tukikelpoisten tuensaajien ryhmän ulkopuolelle. Lisäksi tukikelpoisten tuensaajien määritelmä pysyi muuttumattomana.

(88) ÚSOVSKO EKO s.r.o. katsoo, että Tšekin maatalousministeriö ei ollut vuosina 2015–2017 tietoinen siitä, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 perusteella investointitukea ei voitu myöntää suurille yrityksille. Nimenomainen poissulkeminen sisällytettiin kansalliseen oikeusperustaan vasta vuonna 2018, ja kyseisestä vuodesta lähtien ÚSOVSKO EKO s.r.o. ei ole enää hakenut tukea.

(89) ÚSOVSKO EKO s.r.o. sisällytti komissiolle toimitettuun huomautuksiin vaihtoehtoisen skenaarion ja selitti tilanteen ilman tukea. Yritys katsoo, että tuella oli kannustava vaikutus ja että se oli oikeasuhteinen.

Huomautukset – ÚSOVSKO AGRO s.r.o.

(90) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. sai tukea kummastakin tukiohjelmasta joulukuussa 2017.

(91) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. väitti huomautuksissaan toimineensa vilpittömässä mielessä ja vetosi luottamuksensuojaan, koska se oli molemmissa tukihakemuksissa ilmoittanut asianmukaisesti olevansa suuri yritys. ÚSOVSKO AGRO s.r.o. toimitti jäljennökset tukihakemuksistaan. Yritys ilmoitti molemmissa olevansa kooltaan suuri yritys.

(92) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. katsoo, että maatalousministeriön päätös tuen peruuttamisesta on sääntöjenvastainen, koska sillä rikotaan olennaisesti hallinnollisia menettelyjä koskevia säännöksiä.

(93) Kuten muut tuensaajat, jotka toimittivat huomautuksensa aloittamispäätöksestä, ÚSOVSKO AGRO s.r.o. totesi myös, että kansallisessa oikeusperustassa (tuen myöntämisperiaatteet, johdanto-osan 16 kappale) ei nimenomaisesti asetettu vuosien 2008 ja 2018 välisenä aikana edellytystä, jonka mukaan tuensaajien on oltava pk-yrityksiä. Kansallisessa oikeusperustassa tukikelpoisiksi tuensaajiksi määriteltiin ”maataloustuotantoa harjoittavat yrittäjät” ([34]). Vuodesta 2015 alkaen kansallisessa oikeusperustassa viitattiin asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklaan, mutta ilman, että suuria yrityksiä olisi nimenomaisesti suljettu pois tukikelpoisten tuensaajien ulkopuolelle. Lisäksi tukikelpoisten tuensaajien määritelmä pysyi muuttumattomana.

(94) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. katsoo, että Tšekin maatalousministeriö ei ollut vuosina 2015–2017 tietoinen siitä, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 perusteella tukea ei voitu myöntää suurille yrityksille. Tällainen nimenomainen rajoitus sisällytettiin kansalliseen oikeusperustaan vasta vuonna 2018, ja kyseisestä vuodesta lähtien ÚSOVSKO AGRO s.r.o. ei ole enää hakenut tukea.

(95) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. sisällytti huomautuksiin vaihtoehtoisen skenaarion ja selitti tilanteen ilman tukea. Yritys katsoo, että tuella oli kannustava vaikutus ja että se oli oikeasuhteinen.

([32]) Laki nro 513/1991, 2 §, ja myöhemmin laki nro 89/2012, 420 §.

([33]) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artikla: ”Maatiloilla maatalouden alkutuotantoon liittyviin, aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin tarkoitettu tuki”.

([34]) Laki nro 513/1991, 2 §, ja myöhemmin laki nro 89/2012, 420 §.

Huomautukset – SADY CZ s.r.o.

(96) SADY CZ s.r.o. sai tukea kummastakin tukiohjelmasta joulukuussa 2017.

(97) SADY CZ s.r.o. toimitti jäljennökset tukihakemuksistaan. Yhdessä tukihakemuksessa todettiin asianmukaisesti, että yritys oli suuri yritys. Toisen tukihakemuksen mukaan yritys oli keskisuuri yritys. SADY CZ s.r.o. selitti tämän poikkeaman hallinnollisella virheellä ja perusteli selitystä yritysrekisteriotteella, joka oli liitetty molempiin tukihakemuksiin ja joka osoitti, että kyseessä oli suuri yritys.

(98) Koska yrityksen koko mainittiin asianmukaisesti (yhdessä) tukihakemuksessa, SADY CZ s.r.o. toteaa, että komissio oli aloittamispäätöksessä erehtynyt todetessaan, että Tšekin viranomaiset myönsivät tukea suurille yrityksille, joita ne pitivät pk-yrityksinä. SADY CZ s.r.o. katsoo, että Tšekin viranomaiset olivat itse asiassa tietoisia siitä, että tuki myönnettiin suurelle yritykselle, kuten tukihakemuksessa nimenomaisesti todettiin. Tšekin viranomaiset eivät sen vuoksi olisi voineet pitää kyseistä tuensaajaa pk-yrityksenä.

(99) SADY CZ s.r.o. katsoo, että Tšekin viranomaiset tarkastivat toistuvasti, että tuen myöntämisen edellytykset täyttyivät.

(100) SADY CZ s.r.o. totesi aloittamispäätökseen toimittamissaan huomautuksissa, että kansallisessa oikeusperustassa (tuen myöntämisperiaatteet, johdanto-osan 16 kappale) ei asetettu tukikelpoisuusedellytykseksi tuensaajan kokoa.

(101) SADY CZ s.r.o. väitti aloittamispäätökseen toimittamissaan huomautuksissa, että tuella oli kuitenkin kannustava vaikutus, että se oli oikeasuhteinen ja että Tšekin viranomaiset todensivat nämä kaksi edellytystä. SADY CZ s.r.o. väitti, että se laati ennen tuen hakemista investointisuunnitelmaa hedelmätarhojen uudistamiseksi koskevan sisäisen asiakirjan, jossa se arvioi hankkeen kannattavuutta ja osoitti tuen kannustavan vaikutuksen ja oikeasuhteisuuden (sisäisen korkokannan, nettonykyarvon, kannattavuusindeksin ja takaisinmaksuajan perusteella). Tätä asiakirjaa ei kuitenkaan toimitettu tuen myöntävälle viranomaiselle. SADY CZ s.r.o. sisällytti tämän asiakirjan komissiolle toimittamiinsa tietoihin. SADY CZ s.r.o. katsoo, että sille ei voida määrätä seuraamuksia Tšekin viranomaisten hallinnollisesta laiminlyönnistä.

(102) Viitaten asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohtaan SADY CZ s.r.o. ehdotti, että kahden ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvan ohjelman perusteella saatua tukea voitaisiin pitää mainitussa artiklassa tarkoitettuna suurille yrityksille myönnettävänä tapauskohtaisena tukena.

Huomautukset – Lužanská Zemědělská a.s.

(103) Lužanská Zemědělská a.s. sai tukea hedelmätarhojen rakenneuudistukseen vuosina 2016 ja 2017.

(104) Lužanská Zemědělská a.s. katsoi toimittamissaan huomautuksissa, että vuoden 2016 tukihakemuslomakkeessa ei ollut kysymystä hakijan koosta, joten se ei voinut ilmoittaa olevansa suuri yritys. Tämä kysymys sisältyi jo vuonna 2017 tukihakemukseenlomakkeeseen, ja Lužanská Zemědělská a.s. ilmoitti asianmukaisesti olevansa suuri yritys. Molempina vuosina yritys toimitti myös yritysrekisteriotteen, joka osoitti sen omistusrakenteen.

(105) Kuten muutkin kolmannet osapuolet, jotka esittivät huomautuksensa aloittamispäätökseen, myös Lužanská Zemědělská a.s huomautti, että kansallinen oikeusperusta (tuen myöntämisperiaatteet, johdanto-osan 16 kappale) ei sisältänyt tuensaajan kokoa tukikelpoisuusedellytysten joukossa. Lisäksi Lužanská Zemědělská a.s. viittaa asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohtaan ja väittää, että kyseisessä asetuksessa nimenomaisesti sallitaan tuki suurille yrityksille. Tuen myöntämisperiaatteiden täsmällisen sanamuodon mukaisesti tukikelpoinen oli siis ”maatalous-tuotantoa harjoittava yrittäjä” (ilman hakijan kokoa koskevia lisärajoituksia).

(106) Lužanská Zemědělská a.s. katsoo, että komissio oli aloittamispäätöksessä erehtynyt todetessaan, että Tšekin viranomaiset myönsivät tukea suurille yrityksille, joita ne pitivät pk-yrityksinä. Tšekin viranomaiset olivat itse asiassa tietoisia siitä, että tukea myönnettiin suurelle yritykselle, koska Lužanská Zemědělská a.s. ilmoitti yrityksen koon nimenomaisesti vuoden 2017 tukihakemuksessa, ja vuonna 2016 se kävi ilmi toimitetusta yritysrekisteriotteesta.

(107) Lužanská Zemědělská a.s. väittää lisäksi, että vaikka se oli vuoden 2017 tukihakemuslomakkeessa ilmoittanut olevansa kooltaan suuri yritys ja sen suuren yrityksen aseman olisi pitänyt olla viranomaisten tiedossa lomakkeen liitteenä olevien asiakirjojen perusteella, se ei muodollisesti ollut suuri yritys vuosien 2016 ja 2017 tukihakemusten tekohetkellä. Tämä johtuu siitä, että

a) Lužanská Zemědělská a.s. yhdistyi Agrofertiin ([35]) heinäkuussa 2016, joten se ei asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 4 artiklan 2 kohdan sanamuodon mukaisesti menettänyt pk-yrityksen asemaansa, kun se haki tukea syyskuussa 2016 ja myöhemmin syyskuussa 2017.

b) Lužanská Zemědělská a.s. väitti aloittamispäätökseen toimittamissaan huomautuksissa, että kyseistä artiklaa ei saa tulkita sen sanamuodon vastaisesti, koska tällainen tulkinta olisi vastoin unionin oikeuden kohteiden oikeusvarmuutta koskevia perusvaatimuksia, ja viittaa tältä osin asiassa C-310/98 Met-Trans annetun tuomion 32 kohtaan ([36]).

c) Lužanská Zemědělská a.s. vetosi lisäksi luottamuksensuojaan, sillä sen mielestä tuki oli oikeasuhteista ja sillä oli kannustava vaikutus. Yrityksen mukaan Tšekin viranomaiset tarkastivat toistuvasti, että tuen myöntämisen edellytykset täyttyivät.

(108) Lužanská Zemědělská a.s. toistaa, että sille ei voida määrätä seuraamuksia siitä, että Tšekin viranomaiset eivät pyytäneet vaihtoehtoista skenaariota. Yritys väittää, että se pystyi toimittamaan sisäisen analyysinsa ennen tuen myöntämistä ja että tämä olisi ”hyvin muodollinen lähestymistapa, jossa jätettäisiin täysin huomiotta todellinen taloudellinen tilanne ja ennen kaikkea se, mihin tarkoitukseen tuki käytännössä myönnetään”.

(109) Yritys sisällytti huomautuksiinsa investointihankkeen rahoitus- ja kannattavuusanalyysin. Komissio toteaa, että nämä asiakirjat on päivätty 11 päivänä maaliskuuta 2021 eli tuen myöntämisen jälkeen ja sen jälkeen, kun tuen myöntävä viranomainen kumosi myöntämispäätökset ja takaisinperintämenettely aloitettiin. Tämä päivämäärä on sama kuin päivä, jona huomautukset aloittamispäätökseen toimitettiin, eikä ole tiedossa, milloin asiakirjat on tosiasiallisesti laadittu.

(110) Lužanská Zemědělská a.s. väitti myös, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti tällaista tukea voitiin myöntää myös suurille yrityksille tapauskohtaisena tukena.

6. **KOLMANSIEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUSTEN TOIMITTAMINEN TŠEKILLE**

(111) Komissio toimitti kolmansien huomautukset Tšekille 25 päivänä huhtikuuta 2022 päivätyllä kirjeellä asetuksen (EU) 2015/1589 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja pyysi Tšekkiä toimittamaan huomautuksensa kuukauden kuluessa kirjeen päiväyksestä.

(112) Tšekin viranomaiset vastasivat 23 päivänä toukokuuta 2022 päivätyllä kirjeellä ja toimittivat sitten lisätietoja 24 päivänä elokuuta 2022 päivätyllä kirjeellä.

(113) Ensimmäisessä, 23 päivänä toukokuuta 2022 päivätyssä kirjeessä Tšekki vahvisti, että kolmansien osapuolten esittämät perustelut olivat hyvin samankaltaisia kuin ne, joita ne olivat esittäneet kansallisessa tuomioistuinmenettelyissä, joita ne kaikki olivat aloittaneet Tšekin maatalousministeriön takaisinperimistä koskevia päätöksiä vastaan.

([35]) Suuri yritys.

([36]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 23.3.2000, ”Met-Trans”, yhdistetyt asiat C-310/98 ja C-406/98, ECLI:EU:C:2000:154, 32 kohta.

(114) Tšekki oli samaa mieltä kolmansien osapuolten väitteestä, jonka mukaan tuki käytettiin sen tavoitteiden mukaisesti, vaikka se myönnettiin suurille yrityksille, jotka eivät olleet ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien perusteella tukikelpoisia, ja ajankohtana, jolloin suurille yrityksille myönnettävästä tuesta ei ollut ilmoitettu. Tšekin viranomaiset olivat myös yhtä mieltä siitä, että tuella oli kannustava vaikutus vaihtoehtoisen skenaarion puuttumisesta huolimatta, koska tällaisia investointeja ei olisi tehty ilman tukea pääasiassa korkeiden kustannusten vuoksi. Tšekin viranomaiset toistivat myös, että vaikka vaihtoehtoista skenaariota ei arvioitu, hankkeiden sisäinen korkokanta oli kohtuullinen eikä tuki johtanut sen nousuun tavanomaisia tasoja korkeammaksi.

(115) Mitä tulee ilmoitukseen, jonka mukaan kansallisessa oikeusperustassa ei ollut nimenomaisesti rajoitettu tukikelpoisten tuensaajien kokoa, Tšekki toisti, että oikeusperustan tarkoituksena ja merkityksenä oli myöntää tukea yksinomaan pk-yrityksille. Tätä varten vuosien 2016 ja 2017 kansallisessa oikeusperustassa säädettiin, että tuki myönnettiin asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklan perusteella eli että se oli vain pk-yritysten saatavilla. Tšekin viranomaiset huomauttivat, että yksikään tuen takaisinperinnän kohteena olevista tuensaajista ei kiistänyt sitä, että ne olivat suuria yrityksiä, minkä vuoksi Tšekin viranomaiset aloittivat takaisinperintämenettelyt.

(116) Tšekin viranomaiset ilmoittivat seitsemän kansallisen tuomioistuinmenettelyn tilanteesta, että kirjeen laatimisajankohtana Prahan kaupunginoikeus oli jo ratkaissut viisi asiaa ja hylännyt vaatimukset. Kaksi kantajaa (SADY CZ s.r.o. ja Lužanská Zemědělská a.s.) perui vaatimuksensa. Yhden jäljellä olevan asian (RBQ SADY s.r.o.) osalta tuomioistuimen päätös oli vireillä.

(117) Tšekin viranomaiset selittivät, että Prahan kaupunginoikeus totesi kaikissa antamissaan tuomioissa, että maatalousministeriö on antanut takaisinperimistä koskevat päätökset asianmukaisesti. Samalla tuomioistuin viittasi talousarviosäännöistä annetun lain nro 218/2000 15 §:n 3 momentin c kohtaan, joka oli voimassa perintämenettelyn aloittamisajankohtana. Kyseisessä säännöksessä säädetään, että tuensaajan tilille jo maksettua tukea ei voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos takaisinperinnän perusteena on se, että tuki on myönnetty unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön vastaisesti. Näin ollen Prahan kaupunginoikeus katsoi, että vaikka maatalousministeriöllä oli velvollisuus aloittaa takaisinperintämenettely, lain nro 218/2000 15 §:n 3 momentin c kohta, sellaisena kuin se oli voimassa takaisinperinnän aloittamisajankohtana, estää ministeriötä perimästä tukea tosiasiallisesti takaisin.

(118) Tšekin viranomaiset selittivät 24 päivänä elokuuta 2022 päivätyssä kirjeessä, että lain nro 218/2000 15 §:n 3 momenttia muutettiin 1 päivästä tammikuuta 2022 ja c kohta poistettiin.

(119) Tšekin viranomaiset väittivät kuitenkin, että kuten Prahan kaupunginoikeus on todennut muutoksesta huolimatta, oikeusvarmuuden periaate estää myönnetyn tuen takaisinperinnän, koska lain nro 218/2000 muutosta ei voida soveltaa taannehtivasti.

7. **TUEN OIKEUDELLINEN ARVIOINTI**

7.1 **SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen olemassaolo**

(120) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”[j]ollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.

(121) Aloittamispäätöksessään ([37]) komissio päätteli alustavasti, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyivät, minkä vuoksi ilmoitetut tukiohjelmat SA.50787 ja SA.50837 olivat kyseisessä artiklassa tarkoitettua valtiontukea.

(122) Tätä alustavaa päätelmää ei kyseenalaistettu missään kolmansilta osapuolilta ja Tšekiltä saaduissa huomautuksissa. Lisäksi Tšekki itse ilmoitti ohjelmista valtiontukitoimenpiteinä.

([37]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 58–62 kappale.

(123) Jotta toimenpide voitaisiin katsoa kyseisessä artiklassa tarkoitetuksi tueksi, sen on näin ollen täytettävä seuraavat kumulatiiviset ehdot: i) toimenpide johtuu valtiosta ja rahoitetaan valtion varoista, ii) toimenpiteestä aiheutuu etua sen saajalle, iii) etu on valikoiva ja iv) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(124) Koska ilmoitettuja tukitoimenpiteitä säännellään säädöksellä, jonka perusteella yksittäisiä tukia voidaan muita täytäntöönpanotoimenpiteitä (johdanto-osan 16 kappale) vaatimatta myöntää yrityksille, jotka määritellään säädöksessä yleisesti ja käsitteellisesti (2.2.3, 2.2.4, 2.3, 2.3 ja 2.4 jakso), komissio katsoo, että ne ovat vuoden 2014 suuntaviivojen 35 kohdan 4 alakohdassa tarkoitettuja tukijärjestelmiä. Tukiohjelmien voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille vain, jos niihin voidaan soveltaa jotakin SEUT-sopimuksessa määrättyä poikkeusta (ks. myös 7.2 jakso).

(125) Ohjelmat ovat valtion toimenpiteitä, sillä ne perustuvat johdanto-osan 16 kappaleessa kuvattuihin säädöksiin ja valtion viranomainen toteuttaa ne (johdanto-osan 19 kappale). Ne maksetaan valtion talousarviosta eli valtion varoista (johdanto-osan 19 kappale).

(126) Ohjelmista koituu edunsaajille etua suorina avustuksina (johdanto-osan 19 kappale). Näin ollen ohjelmat vapauttavat tuensaajat kustannuksista, joista niiden olisi vastattava tavanomaisissa markkinaolosuhteissa.

(127) Ohjelmat ovat valikoivia, koska tukea myönnetään vain tietyille yrityksille, erityisesti maatalouden alkutuotannossa toimiville yrityksille.

(128) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti yritykselle myönnetty tuki vaikuttaa vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos yritys toimii markkinoilla, joilla käydään EU:n sisäistä kauppaa ([38]). Tuensaajat toimivat maatalouden alkutuotannon alalla, jolla käydään EU:n sisäistä kauppaa ([39]). Ala on siis avoin kilpailulle EU:n tasolla ja sen vuoksi herkkä yhden tai useamman jäsenvaltion tuotantoa suosiville toimenpiteille. Tällä perusteella ohjelma saattaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(129) Näin ollen komissio vahvistaa aloittamispäätöksen johdanto-osan 58–62 kappaleessa esitetyt alustavat päätelmänsä ja toistaa, että kummastakin tukiohjelmasta myönnetty tuki on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

7.2 **Tukiohjelmien olemassaolo**

(130) Asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan d alakohdassa säädetään, että tukiohjelmalla tarkoitetaan säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella yksittäisiä tukia voidaan myöntää yrityksille, jotka määritellään säädöksessä tai päätöksessä yleisesti ja käsitteellisesti ilman, että edellytetään muita täytäntöönpanotoimenpiteitä.

(131) Aloittamispäätöksessään ([40]) komissio totesi myös alustavasti, että molemmat tukitoimenpiteet SA.50787 ja SA.50837 olivat kyseisessä määritelmässä ja vuoden 2014 suuntaviivojen 35 kohdan 4 alakohdassa tarkoitettuja tukiohjelmia, sillä niiden oikeusperustassa ei edellytetty muita täytäntöönpanotoimenpiteitä tuen myöntämiseksi ja koska tuensaajat määriteltiin yleisesti ja käsitteellisesti. Samaa oikeusperustaa ja samaa päätelmää ohjelmien olemassaolosta sovelletaan ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluviin tukiohjelmiin SA.46621 (2016/XA) ja SA.46972 (2016/XA), joita sovellettiin vuosina 2016 ja 2017, jolloin suurille yrityksille myönnettiin tukea sääntöjenvastaisesti.

(132) Tukitoimenpiteiden ohjelmiksi luokittelun osalta kaksi kolmatta osapuolta, eli SADY CZ s.r.o. (johdanto-osan 102 kappale) ja Lužanská Zemědělská a.s. (johdanto-osan 110 kappale), väittivät, että niille myönnetty tuki oli itse asiassa asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tapauskohtaista tukea.

(133) Tämän väitteen osalta komissio muistuttaa aluksi tapauskohtaisen tuen määritelmästä. Asetuksen (EU) N:o 702/2014 2 artiklan 13 kohdan mukaisesti tapauskohtaisella tuella tarkoitetaan tukea, jota ei myönnetä tukiohjelman perusteella.

([38]) Ks. erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.7.1988, Ranskan tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio, C-102/87, ECLI:EU:C:1988:391.

([39]) Vuonna 2022 EU:n maatalouselintarvikekauppa oli vuoden aikana yhteensä 401,5 miljardia euroa (lähde: Eurostat).

([40]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 63 kappale.

(134) Tässä tapauksessa komissio toteaa kuitenkin, että tuet, jotka SADY CZ s.r.o. ja Lužanská Zemědělská a.s. saivat, myönnettiin tukiohjelman kansallisten sääntöjen perusteella (johdanto-osan 16 kappaleessa mainittu oikeusperusta) ilman, että edellytettiin muita täytäntöönpanotoimenpiteitä. Itse asiassa tuki suurille yrityksille myönnettiin virheellisesti ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien yhteydessä, jotka todellisuudessa olivat ainoastaan pk-yritysten käytettävissä. Komissiolle ei ilmoitettu yksittäisiä tapauskohtaisia tukia suurille yrityksille ennen tuen myöntämistä näille tuensaajille. Ainoa ilmoitus, joka koski suuria yrityksiä, oli Tšekin ilmoitus tukiohjelmista SA.50787 ja SA.50837 sen jälkeen, kun tuki oli myönnetty suurille yrityksille. Suurille yrityksille vuosina 2016 ja 2017 myönnetty tuki perustui myös samaan kansalliseen oikeusperustaan, jota sovellettiin ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluviin ohjelmiin ja joka mainittiin myös myöhemmin ohjelmia SA.50787 ja SA.50837 koskevissa ilmoituksissa. Toisin sanoen näiden ilmoitettujen ohjelmien mukaiset tuet toteutettiin aiemmin, kun taas tapauskohtaisista tuista tai ohjelmista ei ilmoitettu komissiolle ennen niiden toteuttamista eikä niihin myöskään sovellettu ryhmäpoikkeusta koskevaa asetusta (EU) N:o 702/2014 jäljempänä esitetyistä syistä (johdanto-osan 138–164 kappale).

(135) Kansallisessa oikeusperustassa säädetään tuen olennaiset osat (tukikelpoiset kustannukset ja tuki-intensiteetit) ja määritellään tuensaajat käsitteellisesti ja yleisesti. Tämän perusteella Tšekin viranomaiset myönsivät tuensaajille tukea ilman minkäänlaista harkintavaltaa, jonka perusteella tuensaajat voisivat vaikuttaa tuen olennaisiin osiin ja myöntämisedellytyksiin. Tšekin viranomaisten toimittaman selityksen (johdanto-osan 68 kappale) perusteella komissio katsoo, että tuen myöntäminen suurille yrityksille ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien perusteella johtui hallinnollisesta virheestä eikä harkintavallan käytöstä.

(136) Tämän perusteella komissio päättelee, että tuki, joka myönnettiin suurille yrityksille sääntöjenvastaisesti ennen tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista, mutta niiden oikeusperustan mukaisesti ja samoin ehdoin kuin pk-yrityksille kyseisen oikeusperustan mukaisesti myönnetty tuki, myönnettiin kahden asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan d alakohdassa tarkoitetun tukiohjelman yhteydessä. Näin ollen komissio ei hyväksy SADY CZ s.r.o:n ja Lužanská Zemědělská a.s:n väitettä, jonka mukaan niille myönnetty tuki voisi olla asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tapauskohtaista tukea (ks. myös johdanto-osan 142–164 kappale).

(137) Joka tapauksessa komissio ei voi hyväksyä sisämarkkinoille soveltuvaa tapauskohtaista tukea, joka ei täytä kaikkia asetuksessa (EU) N:o 702/2014 säädettyjä sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevia edellytyksiä (ks. johdanto-osan 149–161 kappale).

7.3 **Tukiohjelmien luokitteleminen sääntöjenvastaiseksi**

(138) Aloittamispäätöksessään komissio katsoi, että tuki myönnettiin suurille yrityksille ilmoittamatta siitä etukäteen komissiolle SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti ([41]). Suurille yrityksille myönnettyä tukea ei kuitenkaan voitu pitää sisämarkkinoille soveltuvana ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien nojalla, sillä asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklaa sovellettiin ainoastaan pk-yrityksiin. Näin ollen komissio katsoi alustavasti, että tällaiset suurille yrityksille myönnetyt tuet olivat uutta tukea, joka oli asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan f alakohdassa tarkoitettua sääntöjenvastaista tukea.

(139) Sekä Tšekki että kolmannet osapuolet vahvistivat aloittamispäätökseen esittämissään huomautuksissa, että tukea myönnettiin joillekin suurille yrityksille ennen päivämääriä, joina tukiohjelmista SA.50787 ja SA.50837 ilmoitettiin komissiolle.

(140) Komissio muistuttaa, että kaksi kolmatta osapuolta, eli SADY CZ s.r.o. (johdanto-osan 102 kappale) ja Lužanská Zemědělská a.s. (johdanto-osan 110 kappale), esittivät, että niille myönnetty tuki oli itse asiassa asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tapauskohtaista tukea. Ne katsovat näin ollen, että tällaista tukea ei voida pitää sääntöjenvastaisena tukena, koska ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvat järjestelmät julkaistiin asetuksen (EU) N:o 702/2014 mukaisesti.

([41]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 64–65 kappale.

(141) Tämän väitteen analysoimiseksi komissio viittaa asetuksen (EU) N:o 702/2014 3 artiklaan, jossa säädetään edellytyksistä tuen vapauttamiselle SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta. Mainitussa artiklassa säädetään, että tukijärjestelmät, tukijärjestelmistä myönnetty yksittäinen tuki ja tapauskohtainen tuki ovat perussopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tuki täyttää kaikki tämän asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja tämän asetuksen III luvussa asianomaisen tukimuodon osalta säädetyt erityiset edellytykset.

(142) Sen vuoksi komissio arvioi, voidaanko SADY CZ s.r.o:lle ja Lužanská Zemědělská a.s:lle ja vastaavasti myös muille suurille yrityksille myönnettyä tukea pitää tapauskohtaisena tukena asetuksen (EU) N:o 702/2014 1 ja 6 artiklan nojalla.

7.3.1 *Asetuksen (EU) N:o 702/2014 mukainen tuensaajien soveltamisala*

(143) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 1 artiklassa säädetään kyseisen asetuksen soveltamisalasta.

(144) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti kyseistä asetusta sovellettiin mikroyrityksiin ja pk-yrityksiin, jotka toimivat maatalousalalla eli maatalouden alkutuotannon, maataloustuotteiden jalostuksen ja maataloustuotteiden kaupan pitämisen alalla, lukuun ottamatta 14, 15, 16, 18 ja 23 artiklaa sekä 25–28 artiklaa, joita sovellettiin vain maatalouden alkutuotannossa toimiviin pk-yrityksiin.

(145) Komissio muistuttaa, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklassa säädettiin maatalouden alkutuotantoon liittyville investoinneille myönnettävän tuen edellytyksistä, ja se muodosti näin ollen oikeusperustan molemmille ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluville ohjelmille SA.46621 (2016/XA) ja SA.46972 (2016/XA). Kuten edellä (johdanto-osan 134 kappale) todetaan, Tšekin viranomaiset myönsivät virheellisesti tukea suurille yrityksille ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ongelmien yhteydessä, jotka todellisuudessa olivat ainoastaan pk-yritysten käytettävissä. Suurille yrityksille vuosina 2016 ja 2017 myönnetty tuki perustui myös samaan kansalliseen oikeusperustaan, jota sovellettiin ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluviin ohjelmiin ja joka mainittiin myös myöhemmin ohjelmia SA.50787 ja SA.50837 koskevissa ilmoituksissa. Toisin sanoen näiden ilmoitettujen ohjelmien mukaiset tuet toteutettiin aiemmin, kun taas tapauskohtaisista tuista tai ohjelmista ei ilmoitettu komissiolle ennen niiden toteuttamista eikä niihin myöskään sovellettu ryhmäpoikkeusta koskevaa asetusta (EU) N:o 702/2014 jäljempänä esitetyistä syistä.

(146) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 1 artiklan b–e kohdan mukaisesti kaikille yrityksille voidaan myöntää seuraavia tukimuotoja soveltamatta kokoa koskevaa rajoitusta:

”b) maatiloilla kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseksi tehtäviin investointeihin tarkoitettu tuki;

c) luonnonmullistusten maatalousalalla aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettu tuki;

d) maa- ja metsätalousalan tutkimus- ja kehitystyöhön tarkoitettu tuki;

e) metsätalousalan tuki.”.

(147) Muiden asetukseen (EU) N:o 702/2014 sisältyvien tukimuotojen osalta asetuksen (EU) N:o 702/2014 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa ei säädetty poikkeuksista rajoitukseen, joka koskee 14, 15, 16, 18 ja 23 sekä 25–28 artiklan nojalla myönnetyn tuen rajoittamista pk-yrityksiin.

(148) Tästä seuraa, että ainoastaan asetuksen (EU) N:o 702/2014 1 artiklan b–e alakohdassa luetellut tukimuodot olivat suurten yritysten käytettävissä joko ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvan ohjelman perusteella tai tapauskohtaisena tukena. Kaikki muut mainitun asetuksen, mukaan lukien 14 artikla, soveltamisalaan kuuluvat tukimuodot rajoittuivat pk-yrityksiin. Tämä itsessään riittää hylkäämään väitteen, jonka mukaan suurille yrityksille myönnetty tuki olisi luokiteltava asetuksen (EU) N:o 702/2014 mukaiseksi tapauskohtaiseksi tueksi.

(149) Lisäksi komissio muistuttaa, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 3 artiklan mukaisesti tukiohjelmat, tukiohjelmista myönnetty yksittäinen tuki ja tapauskohtainen tuki ovat perussopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia ja vapautettu perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tuki täyttää kaikki kyseisessä asetuksessa säädetyt sovellettavat edellytykset.

(150) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti kyseistä asetusta sovellettiin ainoastaan tukeen, jolla oli kannustava vaikutus.

(151) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos tuensaaja on jättänyt tukea koskevan kirjallisen hakemuksen kyseiselle jäsenvaltiolle ennen hanketta koskevien töiden tai toiminnan aloittamista.

(152) Aloittamispäätöksessä komissio ei kyseenalaistanut sitä, että tukihakemukset oli jätetty asianmukaisesti, ja tutkinta vahvisti, että tämä edellytys täyttyi ja että tukea ei myönnetty ilman tuen myöntämistä edeltävää tukihakemusta.

(153) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti suurille yrityksille myönnettävällä tapauskohtaisella tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos jäsenvaltio on sen lisäksi, että se on varmistanut [kyseisen artiklan] 2 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttyvän, on tarkastanut ennen kyseisen tapauskohtaisen tuen myöntämistä, että tuensaajan laatimasta asiakirja-aineistosta saadaan vahvistus sille, että tuki johtaisi yhteen tai useampaan kyseisen artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa luetelluista tilanteista.

(154) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 johdanto-osan 24 kappaleen mukaisesti, kun kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvan tapauskohtaisen tuen saaja on suuri yritys, jäsenvaltion oli varmistettava pk-yrityksiin sovellettavien kannustavaa vaikutusta koskevien edellytysten lisäksi myös se, että tuensaaja on analysoinut sisäisessä asiakirjassa ennen tukihakemuksen jättämistä tuettavan hankkeen tai toiminnan elinkelpoisuutta tuen kanssa ja ilman tukea. Jäsenvaltion oli tarkistettava, että tällä sisäisellä asiakirjalla osoitettiin, että tuen seurauksena hankkeen tai toiminnan soveltamisala on merkittävästi laajempi, tuensaajan hankkeen tai toiminnan toteuttamiseen käyttämä kokonaismäärä kasvaa merkittävästi taikka hankkeen tai toiminnan toteutusvauhtia nopeutetaan merkittävästi. Olisi myös kuulunut olla mahdollista osoittaa kannustava vaikutus sillä perusteella, ettei investointihanketta tai toimintaa olisi toteutettu sellaisenaan ilman tukea kyseisellä maaseutualueella.

(155) Komissio katsoo, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 johdanto-osan 24 kappaleessa kuvattu ja kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan nojalla pyydetty asiakirja itse asiassa vastasi sisällöltään vaihtoehtoista skenaariota. Lisäksi jäsenvaltiolla oli vaihtoehtoisen skenaarion tavoin velvollisuus tarkistaa ennen tapauskohtaisen tuen myöntämistä, että tuensaajan laatimat asiakirjat osoittivat, että tuki johtaisi yhteen tai useampaan kyseisen artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa luetelluista tilanteista.

(156) Aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, että tuensaajat, jotka olivat tuen myöntämisajankohtana suuria yrityksiä, esittivät vaihtoehtoisen skenaarion ([42]).

(157) Tšekin viranomaiset eivät toimittaneet tutkimuksen aikana tietoja, joista olisi käynyt ilmi, että ne olivat ennen tuen myöntämistä tarkistaneet, oliko tuensaajan laatimissa asiakirjoissa osoitettu, että tuki täytti asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa säädetyt edellytykset. Tšekin viranomaisten aiempi selitys, jonka mukaan tuki myönnettiin joillekin suurille yrityksille, koska niitä pidettiin virheellisesti pk-yrityksinä, vahvistaa komission näkemyksen mukaan sen, että suurille yrityksille myönnettävää tukea koskevia erityisiä edellytyksiä ei sovellettu tässä tapauksessa.

([42]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 115 kappale.

(158) SADY CZ s.r.o. ja Lužanská Zemědělská a.s., eli kaksi tuensaajaa, jotka vetosivat asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan mukaista tapauskohtaista tukea koskevaan väitteeseen, eivät täsmentäneet, toimittivatko ne kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaaditut sisäiset asiakirjat kansallisten viranomaisten ennakkoarviointia varten. Molemmat toimittivat kuitenkin komissiolle jäljennökset tukihakemuksistaan, joiden perusteella voidaan päätellä, että kyseiset asiakirjat eivät sisältyneet tukihakemuksiin. Sama pätee kaikkiin muihin suuriin yrityksiin, jotka esittivät huomautuksia aloittamispäätöksestä. Tšekin viranomaiset eivät täsmentäneet huomautuksissaan, saivatko ne asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennakkoarviointia varten vaaditut sisäiset asiakirjat. Ne tyytyivät toteamaan, että suurille yrityksille myönnetty tuki täytti kannustavaa vaikutusta koskevan kriteerin ja oli oikeasuhteista (johdanto-osan 71–74 kappale). Näin ollen komissio päättelee, että jäsenvaltion viranomaiset eivät tarkastaneet etukäteen asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan noudattamista.

(159) Asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti mainitun artiklan 2 ja 3 kohdasta poiketen veroetuuksien muotoisilla toimenpiteillä katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos kyseisessä kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Tutkinnan kohteena oleva tuki myönnettiin suorana avustuksena eikä veroetuutena. Näin ollen kyseistä poikkeusta ei sovellettu.

(160) Lisäksi ei sovellettu poikkeusta kannustavasta vaikutuksesta, josta säädettiin asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 5 kohdassa, jossa lueteltiin ne tukimuodot, joilla ei edellytetty olevan kannustavaa vaikutusta tai katsottiin olevan kannustava vaikutus. Investointituki ei kuulunut kyseisen poikkeuksen soveltamisalaan.

(161) Tämän perusteella komissio päättelee, että asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset eivät täyttyneet, minkä vuoksi asetusta (EU) N:o 702/2014 ei voitu kyseisen asetuksen 3 artiklan mukaisesti soveltaa kyseiseen tukeen.

(162) Näin ollen komissio ei hyväksy SADY CZ s.r.o:n ja Lužanská Zemědělská a.s:n väitettä, jonka mukaan niille (tai muille suurille yrityksille) myönnetty tuki oli asetuksen (EU) N:o 702/2014 6 artiklan 3 kohdan mukaista tapauskohtaista tukea.

7.3.2 *Päätelmät*

(163) Koska tällainen tuki ei täyttänyt kaikkia asetuksen (EU) N:o 702/2014 I luvussa säädettyjä edellytyksiä kyseisen asetuksen 3 artiklan mukaisesti ([43]), sitä ei voitu vapauttaa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta.

(164) Komissio päättelee, että Tšekin viranomaiset eivät täyttäneet SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista velvollisuuttaan, koska ne myönsivät investointitukea joillekin tuensaajille ennen siitä ilmoittamista ja ennen kuin komissio hyväksyi sen. Sen vuoksi komissio katsoo, että tällaista tukea on pidettävä asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan f alakohdassa tarkoitettuna sääntöjenvastaisena tukena.

7.4 **Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille**

(165) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana, jos sillä edistetään tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehitystä ja jos se ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(166) Aloittamispäätöksessään komissio tutki yksityiskohtaisesti näiden kahden tukiohjelman SA.50787 ja SA.50837 (mukaan lukien suurille yrityksille jo myönnetty tuki) yhteensopivuutta ([44]) tuolloin sovellettavien unionin valtiontukisääntöjen kanssa. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyse oli tuen suurille yrityksille myöntämisen aikaan voimassa olleiden vuoden 2014 suuntaviivojen ([45]) I osan 3 luvusta (”Yhteiset arviointiperiaatteet”) ja II osan 1.1.1.1 jaksosta (”Maatiloilla maatalouden alkutuotantoon liittyviin, aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin tarkoitettu tuki”).

([43]) Ks. myös unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 59 kohta.
([44]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 70–89 kappale.
([45]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 69 kappale.

(167) Ohjelmien yhteensopivuudesta vuoden 2014 suuntaviivojen 1.1.1.1 jaksossa investointituelle vahvistettujen erityisten edellytysten kanssa komissio päätteli alustavasti, että molemmat ohjelmat (mukaan lukien suurille yrityksille jo myönnetty tuki) täyttivät nämä edellytykset.

(168) Arvioidessaan ohjelmien yhteensopivuutta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan mukaisiin yhteisiin arviointiperiaatteisiin, jotka vahvistettiin vuoden 2014 suuntaviivojen I osassa, komissio päätyi erilaisiin alustaviin johtopäätöksiin tuen osalta, joka myönnettiin ennen siitä ilmoittamista, ja tuen osalta, joka oli tarkoitus myöntää vasta sen jälkeen, kun se oli hyväksytty ja komission päätös oli ilmoitettu Tšekille.

(169) Vaikka komission alustavassa lausunnossa vahvistettiin, että viimeksi mainittu tuki oli yhteisten arviointiperiaatteiden mukaista ([46]), samaan päätelmään ei päädytty suurille yrityksille jo ennen ilmoittamista myönnetyn tuen osalta. Komissio epäili erityisesti, oliko tällainen tuki oikeasuhteista ja oliko sillä kannustava vaikutus ([47]).

(170) Komissio muistuttaa, että oli epäselvää, toimittivatko suuret yritykset – jotka saivat tukea virheellisesti ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien yhteydessä ja jotka tosiasiallisesti toteuttivat ohjelmat SA.50787 ja SA.50837 ennen niistä ilmoittamista – vaihtoehtoisen skenaarion ja noudatettiinko myönnetyssä tuessa vuoden 2014 suuntaviivojen 95–97 kohdassa esitettyä ylimääräisiä nettokustannuksia koskevaa lähestymistapaa. Komissio katsoi, että koska vaihtoehtoista skenaariota ei todennäköisesti ollut, Tšekin viranomaiset eivät itse asiassa voineet varmistua siitä, että tukimäärät olivat oikeasuhteisia ja vastasivat investoinnin toteuttamisesta kyseisellä alueella aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia, vertaamalla tilannetta sellaiseen vaihtoehtoiseen skenaarioon, jossa tukea ei myönnettäisi.

(171) Komissio muistuttaa, että kaikki tuensaajat, jotka toimittivat huomautuksensa aloittamispäätökseen, ilmoittivat ainakin yhdessä tukihakemuksessaan vuosina 2016 ja 2017 olleensa tuen myöntämishetkellä suuri yritys eikä pk-yritys. Joka tapauksessa niiden asema suurena yrityksenä kävi ilmi tukihakemusten mukana toimitetuista asiakirjoista.

(172) Kaikki aloittamispäätökseen huomautuksia esittäneet tuensaajat vahvistivat myös, että Tšekin viranomaiset eivät pyytäneet vaihtoehtoista skenaariota, vaikka ne ilmoittivat tukihakemuksissa tai liiteasiakirjoissa, että ne olivat suuria yrityksiä.

(173) Kaikki aloittamispäätökseen huomautuksia esittäneet tuensaajat (johdanto-osan 76–110 kappale) väittivät, että tuella oli kannustava vaikutus huolimatta siitä, että vaihtoehtoista skenaariota ei ollut eivätkä Tšekin viranomaiset tarkastaneet sitä. Suurin osa niistä sisällytti tällaisen vaihtoehtoisen skenaarion komissiolle toimitettuihin tietoihin. Tšekin viranomaiset tukivat aloittamispäätökseen huomautuksia esittäneiden tuensaajien lausuntoa (johdanto-osan 71 kappale).

(174) Komissio arvioi kannustavan vaikutuksen olemassaoloa koskevia väitteitä vuoden 2014 suuntaviivojen I osan 3.4 jakson asiaankuuluvien kohtien perusteella.

(175) Vuoden 2014 suuntaviivojen 70 kohdan mukaisesti tuella ei ollut kannustavaa vaikutusta tuensaajaan tapauksessa, jossa asianomaiseen hankkeeseen tai toimintaan liittyvät työt oli aloitettu jo ennen kuin tuensaaja jätti tukihakemuksen kansallisille viranomaisille.

(176) Vuoden 2014 suuntaviivojen 72 kohdan mukaisesti suurten yritysten oli kuvailtava tukihakemuksessa kyseisten suuntaviivojen 71 kohdan mukaisten tietojen lisäksi ilman tukea toteutuvaa tilannetta, jota kutsutaan vaihtoehtoiseksi skenaarioksi taikka vaihtoehtoiseksi hankkeeksi tai toiminnaksi, minkä lisäksi niiden oli todistettava asiakirjoin hakemuslomakkeessa esitetyt vaihtoehtoista skenaariota koskevat tiedot.

(177) Lisäksi vuoden 2014 suuntaviivojen 73 kohdan mukaisesti tuen myöntävän viranomaisen oli tukihakemuksen saadessaan tarkistettava vaihtoehtoisen skenaarion uskottavuus ja vahvistettava, että tuella oli vaadittu kannustava vaikutus.

([46]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 102 kappale.
([47]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 116 ja 122 kappale.

(178) Komissiolle toimitetut jäljennökset tukihakemuksista ja liiteasiakirjoista vahvistavat, että ne suuria yrityksiä olevat tuensaajat, jotka esittivät huomautuksensa aloittamispäätöksestä, toimittivat tukihakemukset ennen tuen myöntämistä niille.

(179) Tutkinnassa kuitenkin vahvistettiin kiistatta, että yksikään suurten yritysten esittämistä tukihakemuksista ei sisältänyt vaihtoehtoista skenaariota. Tästä seuraa, että Tšekin viranomaiset eivät tarkistaneet eivätkä vahvistaneet, että suurille yrityksille myönnetyllä tuella oli kannustava vaikutus, ennen kuin ne myönsivät tukea suurille yrityksille.

(180) Vuoden 2014 suuntaviivojen 72 ja 73 kohdasta seuraa, että molempien edellytysten oli täytyttävä ennen tuen myöntämistä, eli tuenhakijan oli kuvailtava tukihakemuksessa tilannetta ilman tukea ja tuen myöntävän viranomaisen oli varmistettava se ennen tuen myöntämistä. Jos nämä kaksi edellytystä eivät täyty, kannustavan vaikutuksen olemassaolo jää hypoteettiseksi eikä sitä ole näytetty toteen.

(181) Komissio korostaa, että tuen kannustavaa vaikutusta ei voida olettaa, vaan tuen hakijan on osoitettava se ja tuen myöntävän viranomaisen on vahvistettava se ennen tuen myöntämistä. Lisäksi vuoden 2014 suuntaviivojen 72 kohdassa edellytettiin, että vaihtoehtoinen skenaario kuvaillaan tukihakemuksessa. Kyseisessä kohdassa tai missään muussakaan vuoden 2014 suuntaviivojen kohdassa ei esitetä muunlaista mahdollisuutta vaihtoehtoisen skenaarion esittämiseen. Näin ollen komissio ei voi hyväksyä tai arvioida jälkikäteen laadittuja vaihtoehtoisia skenaarioita, jotka suurten yritysten piiriin kuuluvat tuensaajat esittivät aloittamispäätöksestä toimittamissaan huomautuksissa.

(182) Näin ollen vahvistetaan alustava näkemys, jonka mukaan tuella ei ollut kannustavaa vaikutusta.

(183) Suhteellisuuskriteerin osalta komissio muistuttaa säännöistä, joita sovellettiin kyseessä olevaan tukeen, kun se myönnettiin suurille yrityksille:

(184) Vuoden 2014 suuntaviivojen 95 kohdan mukaisesti, kun oli kyse ilmoitettujen tukiohjelmien puitteissa suurille yrityksille myönnetystä investointituesta, jäsenvaltioiden oli ylimääräisiä nettokustannuksia koskevaa lähestymistapaa soveltamalla huolehdittava siitä, että tuen määrä rajoittui välttämättömään vähimmäismäärään.

(185) Vuoden 2014 suuntaviivojen 97 kohdan mukaisesti jäsenvaltion oli varmistettava ilmoitetuissa ohjelmissa suurille yrityksille myönnettävän investointituen osalta, että tuen määrä vastasi investoinnin toteuttamisesta kyseisellä alueella aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia verrattuna vaihtoehtoiseen skenaarioon, jossa tukea ei myönnettäisi. Tätä varten kyseisten suuntaviivojen 96 kohdassa selitettyä menetelmää oli käytettävä yhdessä ylärajana toimivien tuen enimmäisintensiteettien kanssa. Lisäksi tuen määrä ei voinut ylittää vähimmäismäärää, joka tarvitaan hankkeen saattamiseksi riittävän kannattavaksi: se ei esimerkiksi voinut johtaa hankkeen sisäisen tuottoprosentin kasvamiseen niin, että sisäinen tuottoprosentti ylittää ne tavanomaiset tuottoprosentit, joita kyseinen yritys soveltaa muissa samankaltaisissa investointihankkeissa, tai jos näitä tavanomaisia tuottoprosentteja ei ollut käytettävissä, niin, että sisäinen tuottoprosentti ylittää yrityksen pääomakustannukset kokonaisuutena tarkasteltuna tai kyseisen alan yleiset tuottoprosentit.

(186) Edellä mainituissa tuen oikeasuhteisuutta koskevissa säännöissä edellytettiin myös, että tämän kriteerin noudattaminen tarkistettiin ja vahvistettiin ennen tuen myöntämistä suurille yrityksille.

(187) Aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, että suurille yrityksille ennen komission hyväksyntää myönnetty tuki olisi vuoden 2014 suuntaviivojen 95–97 kohdan mukaisen ylimääräisiä nettokustannuksia koskevan lähestymistavan mukaista ([48]). Tältä osin komissio huomautti, että koska vaihtoehtoista skenaariota ei (tässä vaiheessa) todennäköisesti ollut, Tšekin viranomaiset eivät ole voineet varmistaa, että tukimäärät vastasivat investoinnin toteuttamisesta kyseisellä alueella aiheutuvia ylimääräisiä nettokustannuksia, vertaamalla tilannetta sellaiseen vaihtoehtoiseen skenaarioon, jossa tukea ei myönnettäisi.

(188) Tutkinnassa vahvistettiin, että suuret yritykset eivät esittäneet tukihakemuksen yhteydessä vaihtoehtoista skenaariota. Näin ollen Tšekin viranomaisilla ei ollut käytettävissään tietoja, joiden avulla ne olisivat voineet tarkistaa ja vahvistaa, että tuki oli vuoden 2014 suuntaviivojen 95–97 kohdan mukaisen ylimääräisiä nettokustannuksia koskevan lähestymistavan mukaista. Komissio huomauttaa, että vuoden 2014 suuntaviivojen mainituissa 95–97 kohdassa tai missään muussakaan suuntaviivojen kohdassa ei esitetty ylimääräisiä nettokustannuksia koskevan lähestymistavan vaihtoehtoista osoittamista. Näin ollen vahvistetaan alustava epäilys siitä, että suurille yrityksille myönnetyn tuen oikeasuhteisuutta ei varmistettu.

([48]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 133 kappale.

(189) Sen vuoksi komissio katsoo, että suurille yrityksille ennen tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamispäivää myönnettyä tukea ei voida pitää sisämarkkinoille soveltuvana SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrätyn poikkeuksen nojalla, sillä kyseinen tuki ei täyttänyt vuoden 2014 suuntaviivojen sovellettavissa säännöksissä asetettuja kannustavan vaikutuksen olemassaolon ja oikeasuhteisuuden edellytyksiä.

(190) Yksi tuensaajista (eli Lužanská Zemědělská a.s.) väittää aloittamispäätöksestä esittämissään huomautuksissa, että vaikka se oli vuoden 2017 tukihakemuksessa ilmoittanut olevansa kooltaan suuri yritys ja vaikka sen suuren yrityksen aseman olisi pitänyt olla viranomaisten tiedossa liiteasiakirjojen perusteella, se ei muodollisesti ollut suuri yritys tuen myöntämisajankohtana vuosina 2016 ja 2017, minkä vuoksi myönnetty tuki soveltui sisämarkkinoille asetuksen (EU) N:o 702/2014 nojalla (johdanto-osan 107 kappale). Yritys väittää, että siitä tuli osa Agrofertia (suuri yritys) heinäkuussa 2016, joten se ei ollut menettänyt pk-yrityksen asemaansa seuraavien kahden vuoden aikana asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 4 artiklan 2 kohdan sanamuodon mukaisesti eli hakiessaan tukea syyskuussa 2016 ja sen jälkeen syyskuussa 2017.

(191) Komissio toteaa aluksi, että Lužanská Zemědělská a.s:n väite on ristiriidassa sen omien, vuosina 2016 ja 2017 tehtyjen tukihakemusten kanssa, sillä niissä joko ilmoitettiin nimenomaisesti sen olevan kooltaan suuri yritys tai ainakin sen suuren yrityksen aseman olisi pitänyt olla viranomaisten tiedossa niihin liitettyjen asiakirjojen perusteella. Jo tällä perusteella jälkikäteen tapahtuva yrityksen aseman muutos ei ole uskottava eikä hyväksyttävä. Kuten Tšekki totesi, tuki suurille yrityksille myönnettiin erehdyksessä (johdanto-osan 68 kappale), eikä se katsonut jälkitarkastuksessaan Lužanská Zemědělská a.s:n olevan pk-yritys ([49]).

Komissio lisää joka tapauksessa, että tällainen tulkinta asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 4 artiklan 2 kohdasta, sellaisena kuin Lužanská Zemědělská a.s. on sitä ehdottanut, ei vastaa unionin tuomioistuinten tulkintaa pk-yrityksen määritelmästä, joka perustuu tehokkuusperiaatteeseen. Komissio on selittänyt tulkintansa 4 artiklan 2 kohdasta ja pk-yrityksen määritelmästä aloittamispäätöksessä (ks. johdanto-osan 54–60 kappale) ([50]). Tšekki tai muut kolmannet osapuolet eivät kiistäneet tätä perustelua, ja se on voimassa.

(192) Aloittamispäätöksessä ([51]) komissio totesi, että olisi tehokkuusperiaatteen vastaista tarjota tällainen mahdollisuus yrityksille, jotka ylittivät henkilöstömäärää koskevat tai rahamääräiset kynnysarvot pysyvän rakennemuutoksen eli sulautuman tai yritysoston seurauksena tapahtuneen omistajan muutoksen vuoksi. Tällainen muutos nostaa asiaankuuluvia henkilöstömäärää koskevia tai rahamääräistä kynnysarvoja pysyvästi, eivätkä nämä muuttujat siten enää ole riippuvaisia yrityksen taloudellisesta suorituskyvystä. Komissio katsoo, että tällaisessa tapauksessa todellinen taloudellinen tilanne osoittaa, että tietty yritys ei ole todellinen pk-yritys. Tästä seuraa, että vaikka tätä erityistä tilannetta ei nimenomaisesti mainita asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan pk-yrityksen määritelmän 4 artiklan 2 kohdassa, myös unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön ja tehokkuusperiaatteen perusteella tällainen yritys ei saisi pysyvän omistajanvaihdoksen jälkeen saada pk-yrityksen asemaa.

(193) Sen sijaan jos yritys ylitti asiaankuuluvat pk-yritysten kynnysarvot sulautumisen tai yritysoston seurauksena tapahtuneen pysyvän rakenne- tai omistusmuutoksen seurauksena, arvioinnin kannalta merkityksellinen ajankohta on liiketoimen toteuttamisajankohta (jolloin yrityksestä on tullut pysyvästi osa suurempaa rakennetta) eikä hakijana olevan oikeushenkilön tilinpäätösajankohta.

(194) Tämän tulkinnan mukaisesti komissio katsoo, että Lužanská Zemědělská a.s. (tai mikään muu suuri yritys) ei voi vedota asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevan 4 artiklan 2 kohtaan perustellakseen kokonsa pk-yrityksenä vuosina 2016 ja 2017 toimitettujen tukihakemusten jättämishetkellä. Sen sijaan komissio katsoo, että Lužanská Zemědělská a.s:stä tuli suuri yritys siinä vaiheessa, kun siitä tuli pysyvästi osa Agrofertia, eikä vasta sen jälkeen, kun se tämän omistajanmuutoksen vuoksi ylitti kyseisen liitteen 2 artiklassa mainitut henkilöstömäärää koskevat tai rahamääräiset kynnysarvot kahtena peräkkäisenä tilivuotena. Sen vuoksi Lužanská Zemědělská a.s:lle (tai jollekin muulle suurelle yritykselle) myönnetty tuki ei kuulu asetuksen (EU) N:o 702/2014 mukaisen ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan (koska kyseisen asetuksen 14 artiklaa sovelletaan ainoastaan pk-yrityksiin) eikä tukea voida pitää suurille yrityksille myönnettynä tapauskohtaisena tukena (johdanto-osan 144, 147 ja 148 kappale), ja tuki on sekä sääntöjenvastaista että sisämarkkinoille soveltumatonta.

([49]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 104 kappale.
([50]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 108–113 kappale.
([51]) Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 112 kappale.

8. **PÄÄTELMÄT**

(195) Komissio päättelee, että suurille yrityksille suorina avustuksina myönnetty tuki on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Komissio toteaa, että Tšekki oli toteuttanut tukiohjelmat SA.50787 ja SA.50837 sääntöjenvastaisesti myöntämällä tukea suurille yrityksille ennen ilmoituksen tekemistä SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti.

(196) Edellä esitetty analyysi osoittaa lisäksi, että tällaisen tuen ei voida katsoa olevan sisämarkkinoille soveltuvaa.

(197) Tästä seuraa, että valtiontuki, jonka Tšekki on myöntänyt suurille yrityksille tukiohjelmissa SA.50787 ja SA.50837 ennen ilmoittamista, on sääntöjenvastaista ja sisämarkkinoille soveltumatonta.

9. **TAKAISINPERINTÄ**

(198) SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ja unionin tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti komissio on toimivaltainen päättämään, että asianomaisen jäsenvaltion on poistettava tuki tai muutettava sitä, jos se on todennut tuen soveltumattomaksi sisämarkkinoille ([52]). Unionin tuomioistuimet ovat myös johdonmukaisesti katsoneet, että jäsenvaltioiden velvollisuudella poistaa komission sisämarkkinoille soveltumattomaksi katsoma tuki pyritään palauttamaan aikaisempi tilanne ([53]).

(199) Unionin tuomioistuimet ovat vahvistaneet tässä yhteydessä, että tämä tavoite saavutetaan, kun tuensaaja maksaa takaisin sääntöjenvastaisina tukina myönnetyt määrät ja menettää siten sisämarkkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, minkä seurauksena tuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu ([54]).

(200) Asetuksen (EU) 2015/1589 16 artiklan 1 kohdassa säädetään oikeuskäytännön mukaisesti, että ”[s]ääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, jäljempänä ’takaisinperimistä koskeva päätös’. Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi unionin lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista”.

(201) Tšekillä on siis velvollisuus periä sääntöjenvastainen ja sisämarkkinoille soveltumaton tuki (johdanto-osan 195 ja 196 kappale) takaisin kaikilta tuensaajilta, jotka olivat suuria yrityksiä tuen myöntämishetkellä, jollei se täyttänyt kaikkia komission asetuksen (EU) N:o 1408/2013 ([55]) edellytyksiä tai jollei se soveltanut unionin oikeuden yleistä periaatetta, kuten muodollisessa tutkinnassa väitettiin. Takaisinperinnän on katettava ajanjakso, joka alkaa siitä hetkestä, kun tuki oli tuensaajan käytettävissä, ja päättyy tuen tosiasialliseen takaisinperintään. Takaisinperittävä määrä kerryttää korkoa tuen tosiasialliseen takaisinperintään saakka.

EU:n oikeusvarmuuden periaatteen väitetty soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa

(202) Tšekin viranomaiset ovat jo yksilöineet seitsemän suuria yrityksiä olevaa tuensaajaa ja käynnistäneet asianmukaiset menettelyt, joilla pyritään perimään takaisin sääntöjenvastainen tuki, joka on myönnetty vuosina 2016–2017 jommankumman tai kummankin ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluvan tukiohjelman nojalla (johdanto-osan 69 kappale). Tšekin viranomaiset väittävät kuitenkin, että takaisinperintämenettelyjä ei voitu tämän päätöksen johdanto-osan 117–119 kappaleessa esitetyistä syistä saattaa päätökseen perimällä tuki tosiasiallisesti takaisin tuensaajilta. Tšekin viranomaiset tukeutuvat kansallisen tuomioistuimen tuomioihin ja takaisinperintämenettelyn aloittamisajankohtana voimassa olleeseen kansalliseen lainsäädäntöön, erityisesti talousarviosäännöistä annetun lain nro 218/2000 15 §:n 3 momentin c kohtaan, ja vetoavat oikeusvarmuuden periaatteeseen.

([52]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.7.1973, komissio vs. Saksa, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13 kohta.
([53]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.3.1990, Belgia v. komissio, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, 66 kohta.
([54]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.6.1999, Belgia v. komissio, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64 ja 65 kohta.
([55]) Komission asetus (EU) N:o 1408/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla (EUVL L 352, 24.12.2013, s. 9).

(203) Komissio katsoo, että talousarviosäännöistä annetun lain nro 218/2000 15 §:n 3 momentin c kohta, sellaisena kuin se oli voimassa, kun takaisinperintämenettelyt käynnistettiin, oli ristiriidassa sääntöjenvastaisten tukien takaisinperintää koskevien sovellettavien EU:n sääntöjen kanssa, sellaisina kuin ne on ilmaistu lukuisissa unionin tuomioistuinten tuomioissa, jotka esitetään jäljempänä.

(204) Unionin tuomioistuinten oikeuskäytännöstä seuraa, että jos tuki on myönnetty ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, vaikka kyseisen asetuksen mukaisen poikkeuksen myöntämiselle asetetut edellytykset eivät ole täyttyneet, kyseinen tuki on myönnetty ilmoitusvaatimuksen vastaisesti ja sitä on näin ollen pidettävä sääntöjenvastaisena ([56]). Valtiontuki, joka ei kuulu ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan, kuuluu edelleen SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvaatimuksen soveltamisalaan ([57]).

(205) Oikeuskäytännön mukaisesti SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että siinä velvoitetaan kansalliset viranomaiset perimään oma-aloitteisesti takaisin tuki, jonka ne ovat myöntäneet ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, kun ne havaitsevat jälkikäteen, että tässä asetuksessa säädetyt edellytykset eivät täyttyneet ([58]).

(206) Kun kansallinen viranomainen toteaa, että tuki, jonka se on myöntänyt ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, ei täytä kyseisessä asetuksessa säädettyä poikkeusta koskevia edellytyksiä, sen tehtävänä on toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, joilla tukien toteuttamisen sääntöjenvastaisuus voidaan korjata, jottei tuensaajalla olisi enää mahdollisuutta käyttää tukia vapaasti komission päätöksen tekemiseen saakka jäljellä olevan ajan, mukaan lukien sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperintä omasta aloitteestaan ([59]).

(207) Lisäksi komissio muistuttaa unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä vahvistetusta unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteesta ([60]), jonka mukaan unionin oikeus on etusijalla silloin, kun jokin unionin oikeuden ja kansallisen oikeuden osa-alue on ristiriidassa keskenään. Tämän periaatteen mukaisesti kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus panna EU:n lainsäädännön säännökset täysimittaisesti täytäntöön, tarvittaessa myös kieltäytymällä (omasta aloitteestaan) soveltamasta kansallisen lainsäädännön ristiriidassa olevia säännöksiä.

(208) Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti sekä hallintoviranomaiset että kansalliset tuomioistuimet, joiden tehtävänä on toimivaltansa rajoissa soveltaa unionin oikeuden säännöksiä, ovat velvollisia panemaan täysimittaisesti täytäntöön sellaiset unionin oikeuden säännökset, joilla on jäsenvaltioiden viranomaisia suoraan velvoittava vaikutus ([61]).

(209) Komissio huomauttaa lisäksi, että kansallisten tuomioistuinten on otettava huomioon komissiossa käynnissä olevista menettelyistä johtuva oikeudellinen tilanne, vaikka se olisikin väliaikainen ([62]). Tämä tarkoittaa, että tutkintamenettelyn ollessa kesken kansallisten tuomioistuinten on tehtävä oikeudellisia johtopäätöksiä itse aloittamispäätöksestä ja ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimiin täytäntöönpanokiellon mahdollisen rikkomisen käsittelemiseksi.

(210) Komissio muistuttaa myös unionin tuomioistuinten oikeuskäytännöstä, jossa viitataan kansallisen viranomaisen, jolle mahdollisesti ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluvaa tukea koskeva tukihakemus on osoitettu, velvollisuuteen tutkia huolellisesti ja sille esitetyt seikat huomioon ottaen, täyttääkö haettu tuki kaikki kyseisessä asetuksessa säädetyt asiaa koskevat edellytykset, ja evätä hakemus, mikäli jokin näistä edellytyksistä ei täyty ([63]).

([56]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 87 kohta.
([57]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 86 kohta.
([58]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 95 kohta.
([59]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 89 ja 92 kohta.
([60]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 5.2.1963, Van Gend en Loos v. Administratie der Belastingen, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.7.1964, Costa v. E.N.E.L., C-6/64, ECLI:EU:C:1964:51 sekä yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 9.3.1978, Amministrazione delle finanze dello Stato v. Simmenthal, C-106/77, ECLI:EU:C:1978:49.
([61]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar AS, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 90 ja 91 kohta, sekä unionin tuomioistuimen tuomio 14.9.2017, The trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, ECLI:EU:C:2017:687, 54 kohta.
([62]) Unionin tuomioistuimen tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, 38 kohta.
([63]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 93 kohta.

(211) Komissio katsoo, että lain nro 218/2000 15 §:n 3 momentin c kohdassa, sellaisena kuin se oli voimassa takaisinperintämenettelyn aloittamisajankohtana ja jota kansallinen tuomioistuin sovelsi käsiteltävänä olevassa asiassa, estettiin sääntöjenvastaisten ja sisämarkkinoille soveltumattomien tukien takaisinperintää koskevien EU:n sääntöjen tosiasiallinen täytäntöönpano, sillä siinä nimenomaisesti suljettiin pois mahdollisuus jo maksettujen tukien tosiasialliseen takaisinperintään silloin, kun takaisinperinnän syynä oli se, että tuen myöntämispäätös oli unionin oikeuden vastainen ([64]).

(212) Unionin tuomioistuinten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että unionin oikeuden ensisijaisuuden ja tehokkuuden periaatteet johtavat siihen, että jäsenvaltiot ja tuensaajat eivät voi vedota oikeusvarmuuden periaatteeseen rajoittaakseen takaisinperintää kansallisen oikeuden ja unionin oikeuden välisen ristiriidan tapauksessa. Tällaisessa tapauksessa unionin oikeus on ensisijainen, ja kansalliset säännöt on joko jätettävä soveltamatta tai niitä on tulkittava tavalla, joka turvaa unionin oikeuden tehokkuuden ([65]).

Kolmansien osapuolten luottamuksensuojan väitetty olemassaolo

(213) Suuria yrityksiä olevat tuensaajat, jotka toimittivat huomautuksensa aloittamispäätöksestä, väittivät komissiolle toimittamissaan huomautuksissa, että Tšekin viranomaisten myöntämispäätökset synnyttivät luottamuksensuojan tuen soveltuvuuteen sisämarkkinoille. Ne esittävät useita seikkoja, jotka niiden mukaan osoittavat, että ne saattoivat perustellusti odottaa, että niille myönnetty tuki täytti kaikki sovellettavat edellytykset. Useimpien kolmansien osapuolten perustelut olivat, että Tšekin viranomaiset olivat täysin tietoisia suuren yrityksen asemasta tuen myöntämisajankohtana, että tuki oli oikeasuhteista ja sillä oli kannustava vaikutus vaihtoehtoisen skenaarion puuttumisesta huolimatta. Kolmansien osapuolten mukaan Tšekin viranomaiset tarkistivat toistuvasti, että tuen myöntämisedellytyksiä oli noudatettu, eivätkä ne viitanneet puutteisiin (ennen kuin jälkitarkastuksessa todettiin, että ne eivät olleet pk-yrityksiä ja että ne näin ollen saivat tukea virheellisesti [johdanto-osan 78–110 kappale]).

(214) Komissio muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön ([66]) mukaisesti luottamuksensuojaansa saa vedota henkilö, joka on tilanteessa, josta käy ilmi, että EU:n viranomaiset ovat luoneet perusteltuja odotuksia myönnetyn tuen osalta. Henkilö ei kuitenkaan voi vedota luottamuksensuojan periaatteen rikkomiseen, jollei hallintoviranomainen ole antanut hänelle täsmällisiä vakuutteluja. Valtiontuen myöntäminen ei voi antaa kolmansille osapuolille perusteltua olettamusta siitä, että tällainen tuki on asianmukaista, jos se on myönnetty SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti ([67]).

(215) Komissio toteaa, että kolmansien osapuolten käsiteltävänä olevassa asiassa esittämä luottamuksensuojaa koskeva väite koskee ainoastaan ja yksinomaan kansallisten viranomaisten päätöksiä.

(216) Komissio muistuttaa tältä osin, että kansallisilla viranomaisilla, jotka myöntävät tuen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, ei voida katsoa olevan toimivaltaa lopullisen päätöksen tekemiseen siitä, että SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista velvollisuutta ilmoittaa komissiolle haetusta tuesta ei ole ([68]).

(217) Kun kansalliset viranomaiset myöntävät tuen soveltamalla virheellisesti ryhmäpoikkeusasetusta, ne toimivat sekä tämän asetuksen säännösten että SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti ([69]). Sama päätelmä SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesta sääntöjenvastaisesta tuesta seuraa tässä tapauksessa, jos suurille yrityksille myönnettyä tukea arvioidaan sellaisena kuin se on myönnetty ennen tukiohjelmien SA.50787 ja SA.50837 ilmoittamista.

([64]) Lain nro 218/2000, sellaisena kuin se on voimassa 31.12.2021 saakka, 15 §:n 3 momentin c kohta.
([65]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 5.10.2006, komissio v. Ranska, C-232/05, ECLI:EU:C:2006:651, 50–53 kohta.
([66]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 20.9.1990, komissio v. Saksa, C-5/89, ECLI:EU:C:1990:320, 13 ja 14 kohta.
([67]) Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 1.7.2010, Italian tasavalta v. Euroopan komissio, T-53/08, ECLI:EU:T:2010:267, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.11.2004, Demesa ja Territorio Histórico de Álava v. komissio, yhdistetyt asiat C-183/02 P ja C-187/02 P, ECLI:EU:C:2004:701 sekä unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 13.9.2010, Helleenien tasavalta ym. v. Euroopan komissio, yhdistetyt asiat T-415/05, T-416/05 ja T-423/05, ECLI:EU:T:2010:386.
([68]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 101 kohta.
([69]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 103 kohta.

(218) Tästä seuraa, että tällaisessa tilanteessa se, että kansallinen viranomainen myöntää tukea, ei voi synnyttää tuensaajassa tämän tuen sääntöjenmukaisuutta koskevaa perusteltua luottamusta ([70]).

(219) Asianomaisten kolmansien osapuolten on lisäksi noudatettava vaadittavaa varovaisuutta ja huolellisuutta ja varmistuttava siitä, että unionin oikeuden sääntöjä on noudatettu ([71]). Unionin tuomioistuin vahvisti, että huolellisen taloudellisen toimijan pitäisi yleensä olla kykenevä varmistumaan siitä, että SEUT-sopimuksen 108 artiklassa määrättyä menettelyä on noudatettu ([72]). Tässä tapauksessa suuria yrityksiä olevat tuensaajat eivät ottaneet huomioon erityisesti sitä, että kansallisessa oikeusperustassa viitattiin asetuksen (EU) N:o 702/2014 14 artiklaan, jota sovelletaan ainoastaan pk-yrityksiin (johdanto-osan 115 kappale).

(220) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että kolmansien osapuolten väitteet, joiden mukaan niiden luottamuksensuojaa loukattiin, ovat perusteettomia. Samaan aikaan kansallisten viranomaisten kolmansille osapuolille mahdollisesti antamiin vakuutteluihin ei voida vedota esteenä sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperinnälle.

(221) Edellä esitetyn perusteella tuensaajat eivät voi vedota unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin, kuten luottamuksensuojaan ja oikeusvarmuuteen, estääkseen sääntöjenvastaisesti myönnetyn sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperinnän. Näin ollen komissio katsoo, että mikään ei estä asetuksen (EU) 2015/1589 16 artiklan 1 kohdan soveltamista. Mikään unionin oikeuden yleinen periaate ei estä tässä päätöksessä yksilöidyn sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperintää.

(222) Näin ollen komissio päättelee, että Tšekin viranomaisten on toteutettava kaikki aiheelliset toimet suurille yrityksille jo maksetun tuen perimiseksi takaisin sen taloudellisen tilanteen palauttamiseksi, jossa tuensaajat olisivat ilman sääntöjenvastaista ja sisämarkkinoille soveltumatonta tukea.

(223) Tšekin viranomaisten on perittävä takaisinperintäkorkoineen takaisin kussakin tuen myöntämispäätöksessä täsmennetyt tukimäärät ([73]) tuensaajalle, joka oli tuen myöntämisajankohtana asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I olevassa määritelmässä tarkoitettu suuri yritys. Korot on laskettava komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 ([74]), sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EU) 2015/2282 ([75]), V luvun mukaisesti siitä päivästä, jona kyseinen tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen tosiasialliseen takaisinperintään asti.

(224) Takaisinperinnän kohteena olevien tuensaajien osalta on todettava, että vaikka joitakin tuensaajia on jo yksilöity, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että asia koskee myös muita tuensaajia. Sen vuoksi komissio kehottaa Tšekin viranomaisia panemaan tämän päätöksen täytäntöön ja perimään sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisin kaikilta tuensaajilta, jotka eivät tuen myöntämishetkellä täyttäneet asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä I säädetyn pk-yrityksen määritelmän edellytyksiä,

([70]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 106 kohta.

([71]) Ks. esimerkiksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräys 13.6.2000, EPAC v. komissio, yhdistetyt asiat T-204/97 ja T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148.

([72]) Unionin tuomioistuimen tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 98 kohta.

([73]) Takaisinperimistä koskevissa päätöksissä Tšekin viranomaiset täsmensivät seuraavat takaisinperittävät tukimäärät. Komissio muistuttaa, että asetuksen (EU) 2015/1589 16 artiklan mukaisesti nämä tukimäärät on laskettava uudelleen siten, että niihin lisätään korot, jotka on maksettava siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, tuen takaisinperimispäivään asti.
POMONA Těšetice: 1 400 000 Tšekin korunaa (60 000 euroa)
ÚSOVSKO EKO: 1 000 000 Tšekin korunaa (43 000 euroa)
ÚSOVSKO AGRO: 4 700 000 Tšekin korunaa (200 400 euroa)
SADY CZ: 2 100 000 Tšekin korunaa (80 200 euroa)
RBQ SADY: 11 331 000 Tšekin korunaa (483 000 euroa)
M+A+J: 260 000 Tšekin korunaa (11 000 euroa)
Lužanská Zemědělská: 2 830 000 Tšekin korunaa (120 600 euroa).

([74]) Komission asetus (EY) N:o 794/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta (EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1).

([75]) Komission asetus (EU) 2015/2282, annettu 27 päivänä marraskuuta 2015, asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta valtiontuen ilmoituslomakkeiden ja tietolomakkeiden osalta (EUVL L 325, 10.12.2015, s. 1).

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Maatalouden alkutuotannon alalla toimivien suuria yrityksiä olevien tuensaajien hyväksi hedelmätarhojen rakenneuudistusta sekä hedelmätarhojen, humalatarhojen, viinitarhojen ja taimitarhojen tihkukastelujärjestelmien rakentamista varten toteutetut toimenpiteet, jotka Tšekki on sääntöjenvastaisesti toteuttanut ennen päätöksen C(2021) 41 final ilmoittamista, ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisia, ja ne ovat valtiontukea kahden ohjelman muodossa.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettu valtiontuki, jonka Tšekki on toteuttanut sääntöjenvastaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ei sovellu sisämarkkinoille.

3 artikla

1. Tšekin on perittävä 1 artiklassa tarkoitettu sisämarkkinoille soveltumaton tuki takaisin suuria yrityksiä olevilta tuensaajilta.

2. Takaisinperittävistä määristä on maksettava korkoa siitä päivästä alkaen, jona ne asetettiin suuria yrityksiä olevien tuensaajien käyttöön, niiden tosiasialliseen takaisinperintään asti.

3. Korolle on laskettava korkoa asetuksen (EY) N:o 794/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 271/2008 ([76]), V luvun mukaisesti.

4 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettu tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tehokkaasti ([77]).

2. Tšekin on varmistettava, että tämä päätös pannaan täytäntöön neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

5 artikla

1. Tšekin on toimitettava komissiolle neljän kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta seuraavat tiedot:

   — täydellinen luettelo suuria yrityksiä olevista tuensaajista, jotka ovat saaneet tukea kahdesta 1 artiklassa tarkoitetusta ohjelmasta;

   — suuria yrityksiä olevilta tuensaajilta takaisin perittävä kokonaismäärä (tuki ja takaisinperintään sovellettava korko);

   — yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi;

   — asiakirjat, joista käy ilmi, että suuria yrityksiä olevat tuensaajat on määrätty maksamaan tuki takaisin.

2. Tšekin on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä siihen saakka, kun 1 artiklassa tarkoitetun tuen takaisinperintä on saatettu loppuun. Sen on komission pyynnöstä toimitettava välittömästi tiedot toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu ja joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on myös annettava yksityiskohtaisia tietoja suuria yrityksiä olevilta tuensaajilta jo takaisinperityn tuen ja koron määristä.

([76]) Komission asetus (EY) N:o 271/2008, annettu 30 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta annetun asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta (EUVL L 82, 25.3.2008, s. 1).

([77]) Asetuksen (EU) 2015/1589 16 artiklan 3 kohdan nojalla.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu Tšekin tasavallalle.

Tehty Brysselissä 5 päivänä huhtikuuta 2024.

Komission puolesta
Margrethe VESTAGER
Johtava varapuheenjohtaja